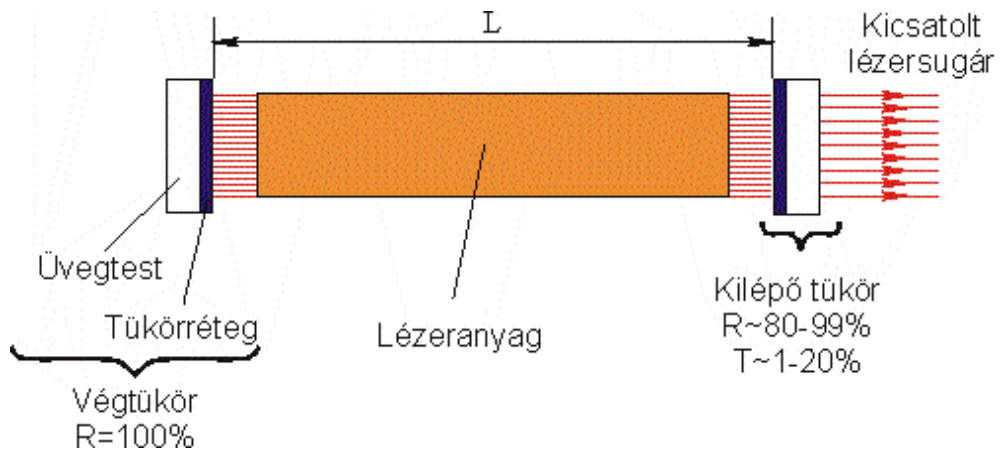

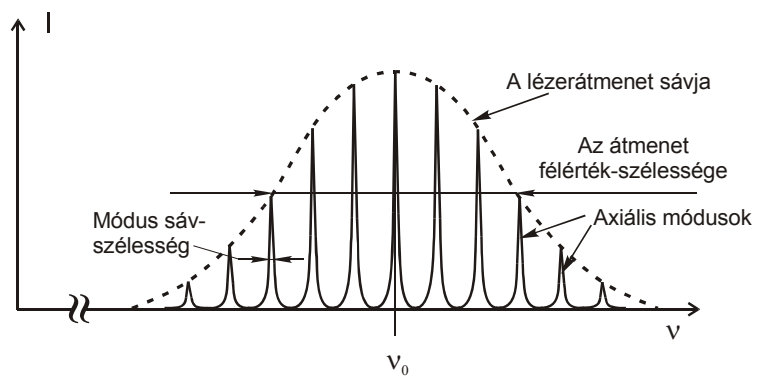
LÉZERSPEKTROSZKÓPIA

Ábragyűjtemény

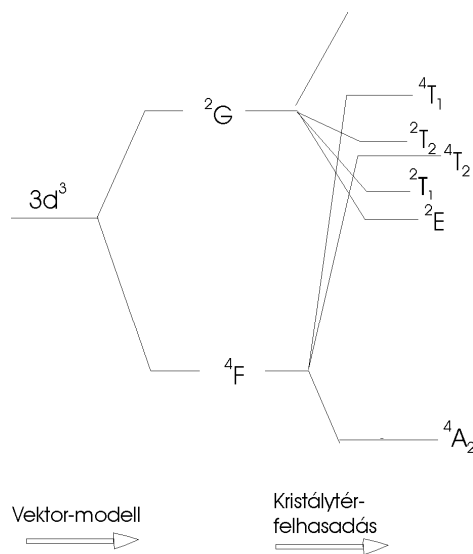
2007/2008 tanév

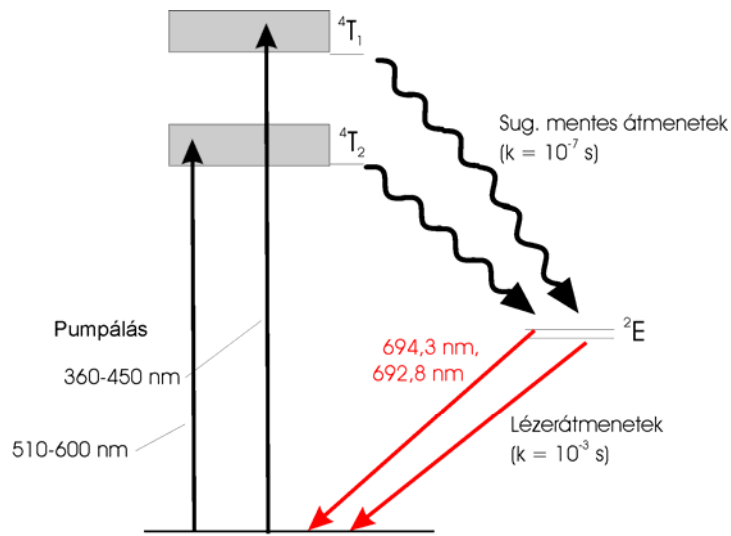
2.1. ábra. Optikai rezonátor

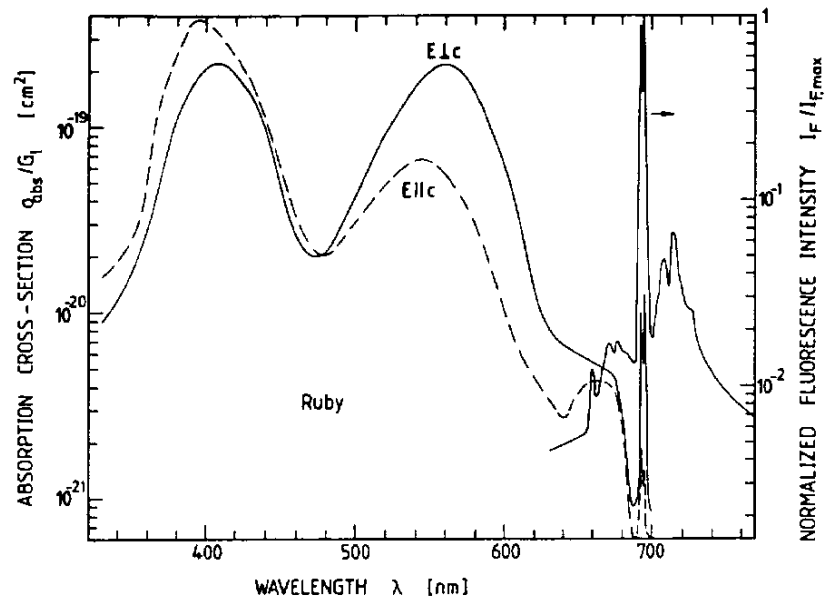
2.2. ábra. Axiális módusok

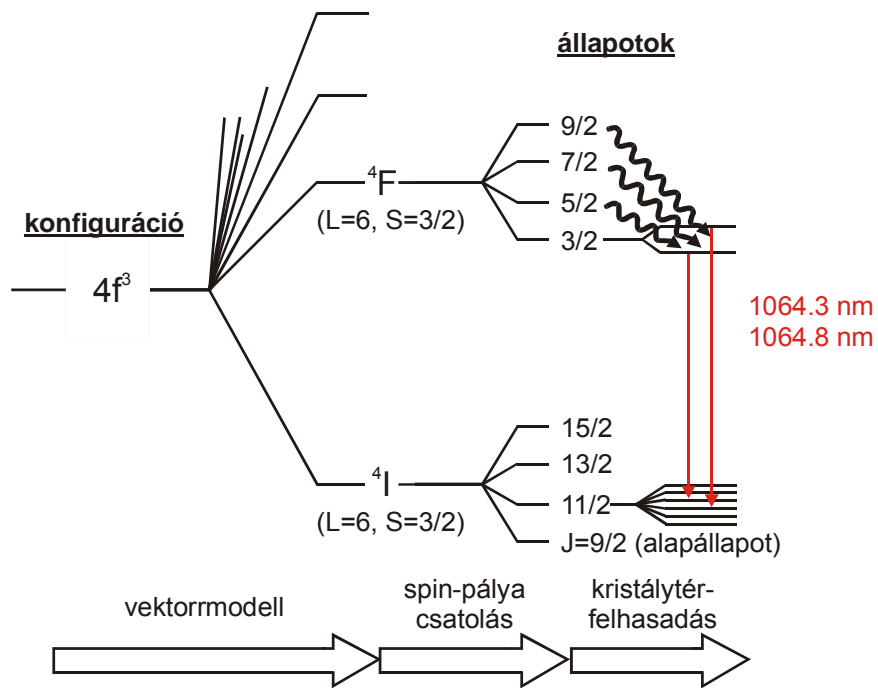
3.1. ábra. A Cr^{3+} ion energiaszint-diagramja rubinkristályban

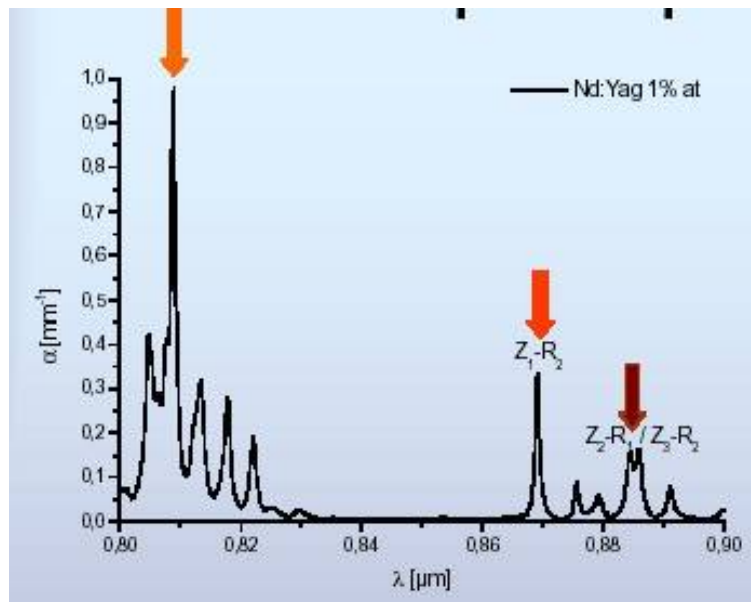
3.2. ábra. A rubinkristály lézerátmenetei

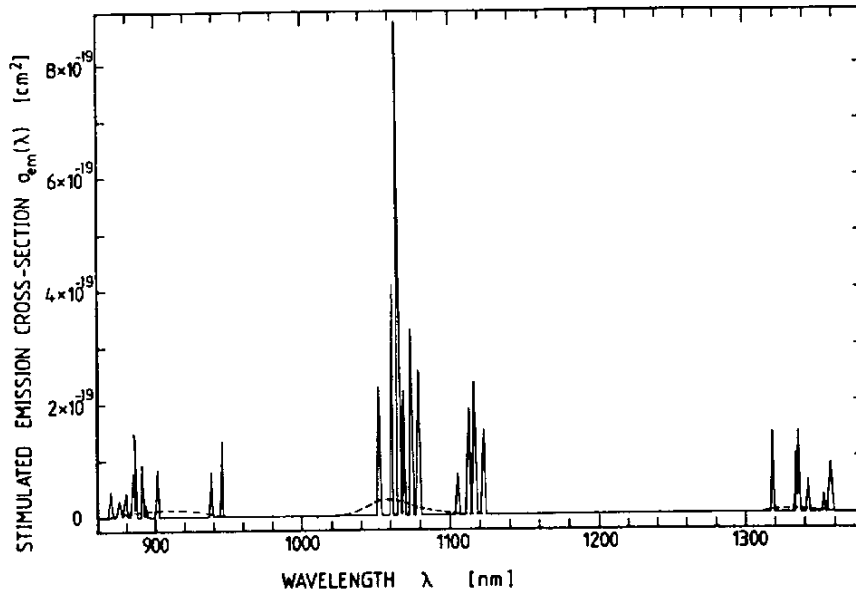
3.3. ábra. Rubinkristály abszorpciós és emissziós spektruma

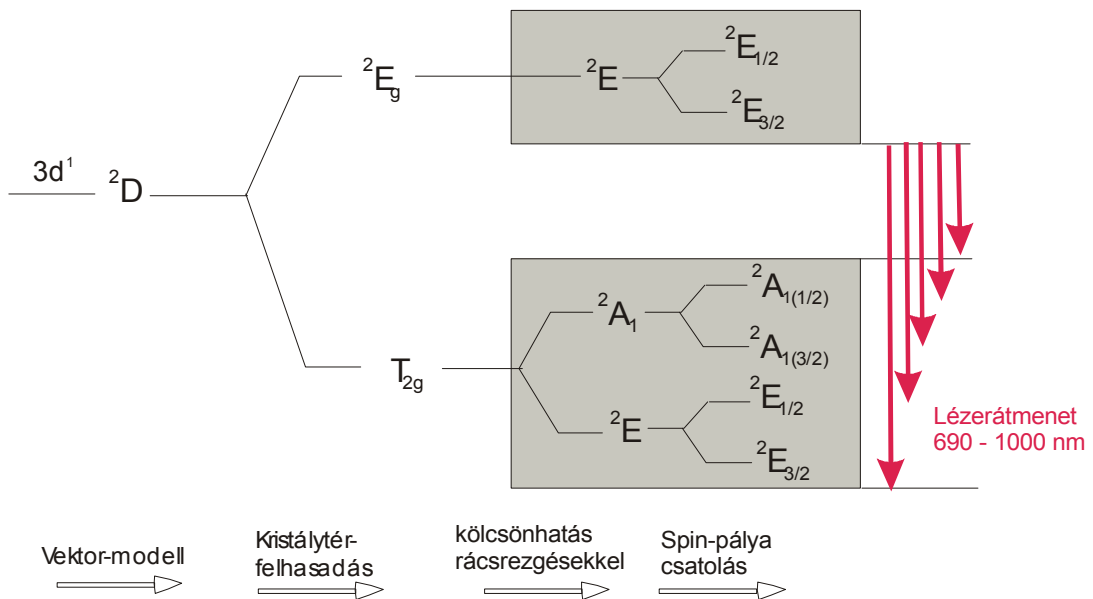
3.4. ábra. Nd-YAG kristály energiaszint diagramja

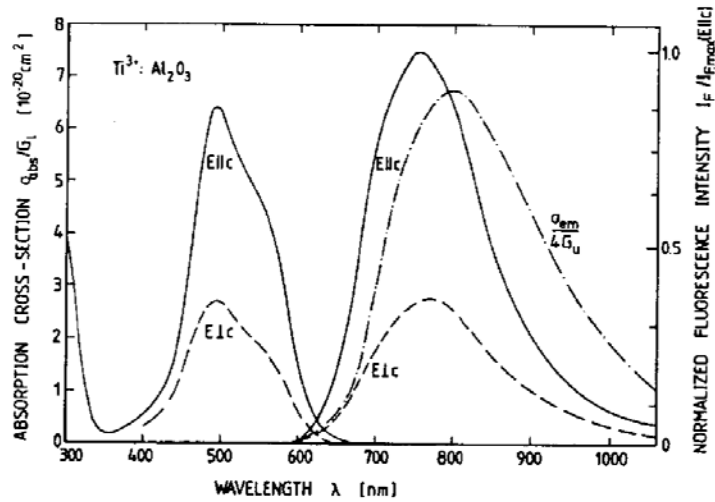
3.5. ábra. Nd-YAG kristály abszorpciós színeke

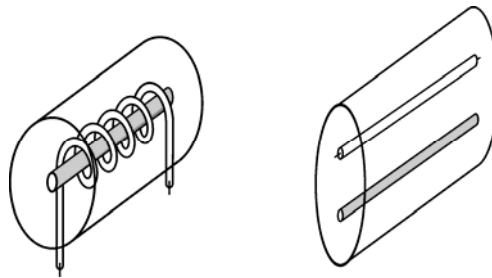
3.6. ábra. Nd-YAG-kristály és Nd-üveg emissziós színeke (folytonos ill. szaggatott vonal)

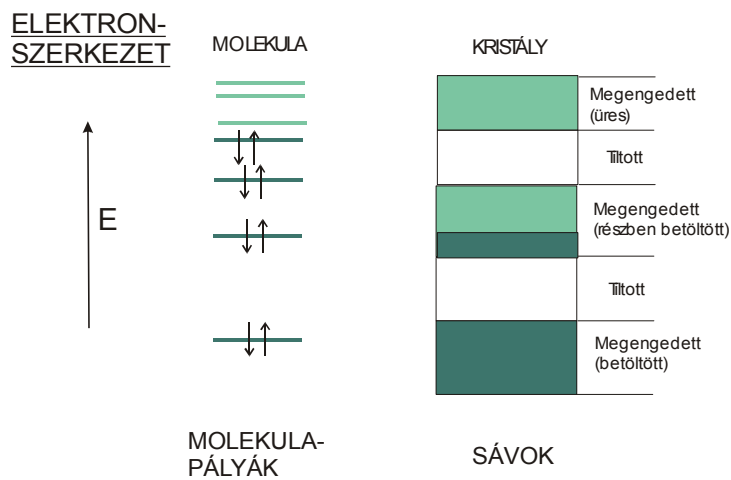
3.7. ábra. Ti^{3+} ion energiaszintjei zafirkristályban

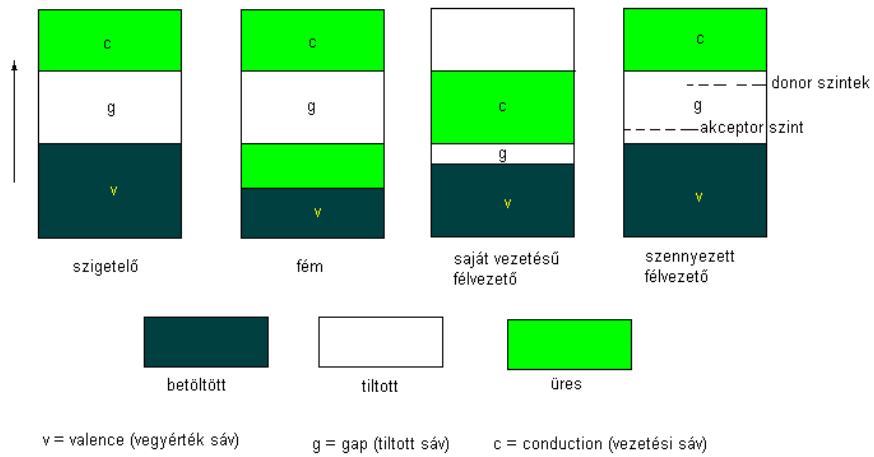
3.8. ábra. Ti^{3+} ionnal szennyezett Al_2O_3 abszorpciós, emissziós és lézerspektruma

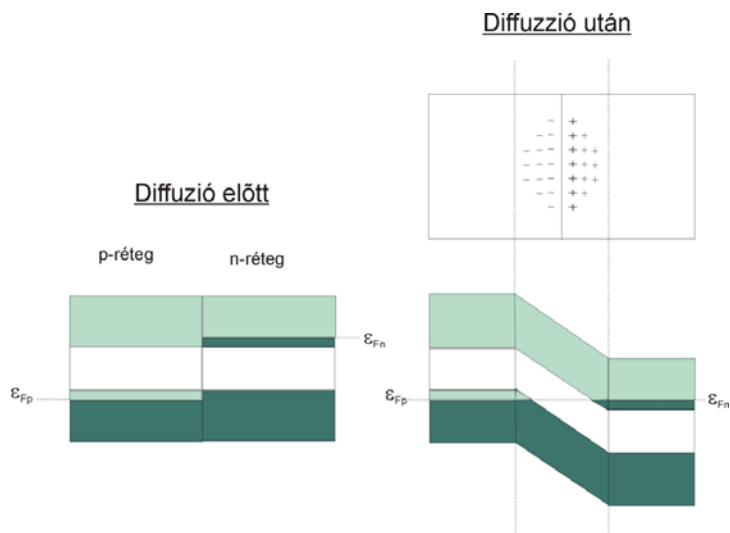
3.9. ábra. Ionkristály-lézerek felépítése

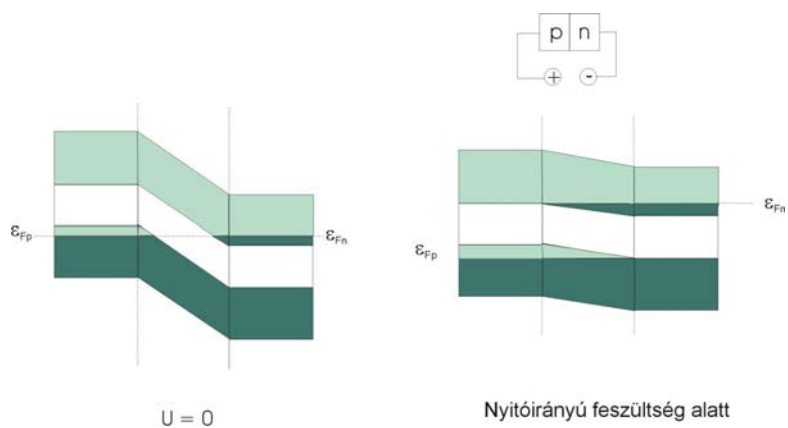
4.1. ábra. Molekula és kristály elektronszerkezete

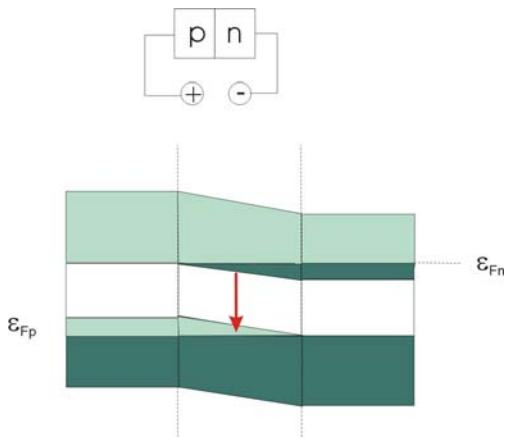
4.2. ábra. Kristályos szigetelők, vezetők és félvezetők elektronszerkezete

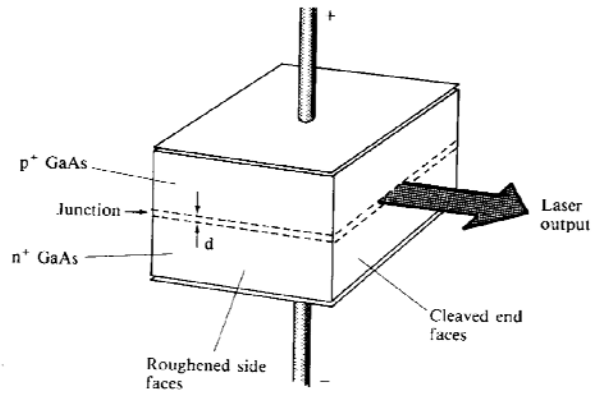
4.3. ábra. Elektrondiffúzió p-n határrétegben

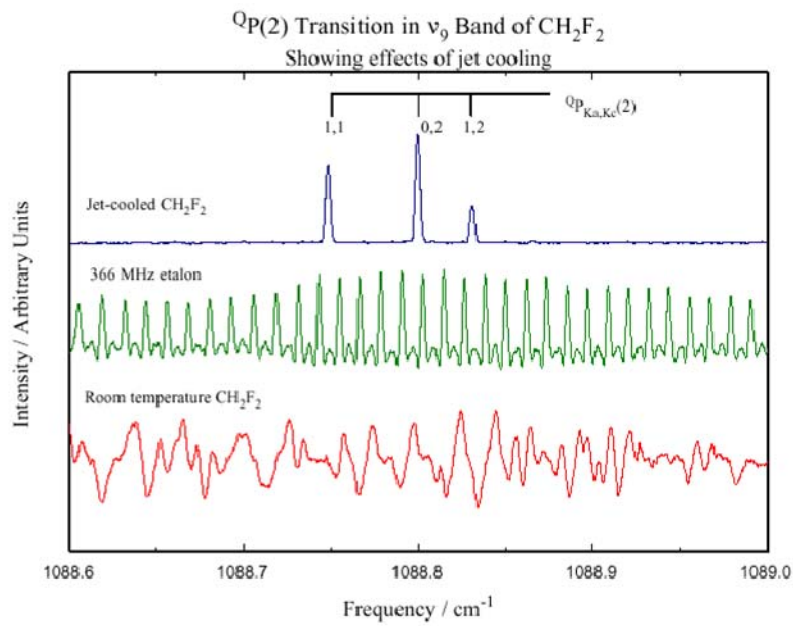
4.4. ábra. Nyitóirányú feszültség hatása p-n határrétegre

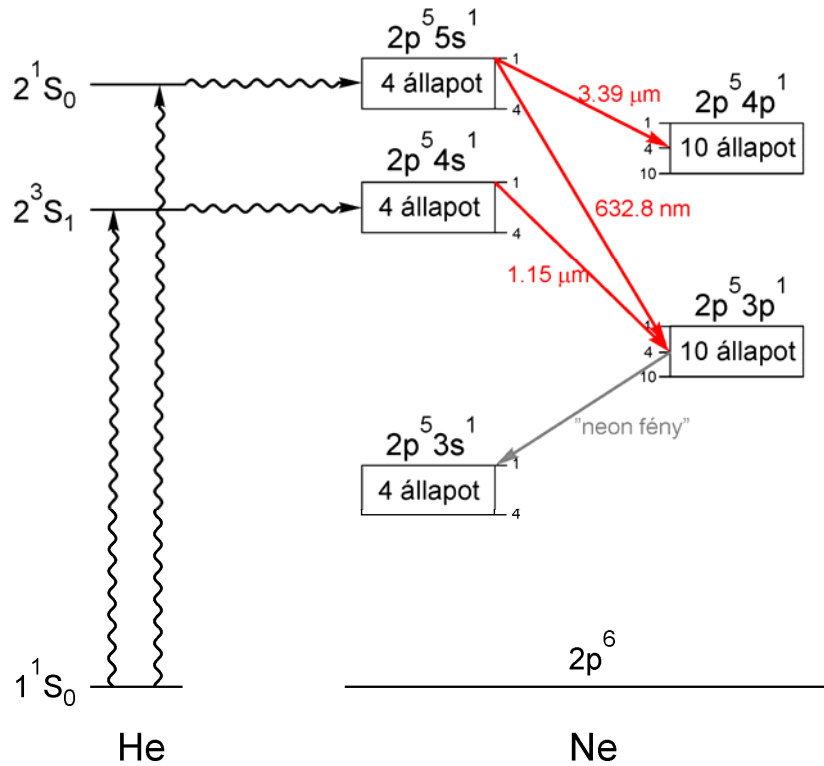
4.5. ábra. Lézerátmenet p-n határrétegben

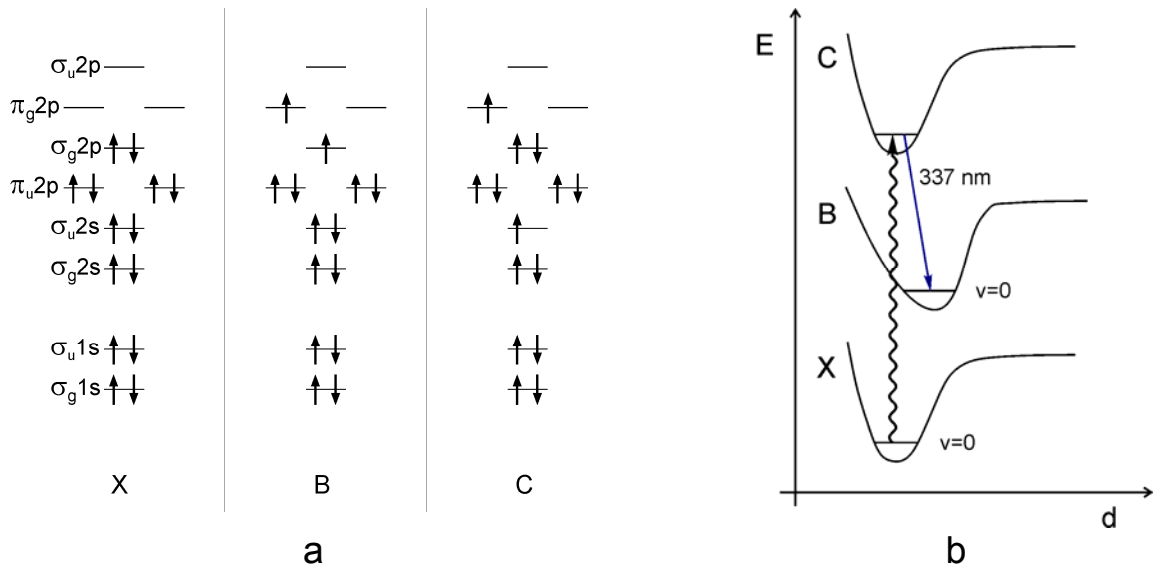
4.6. ábra. Diódlézer

4.7. ábra. A CH_2F_2 molekula nagyfelbontású infravörös szinképe diódlézerrel mérve

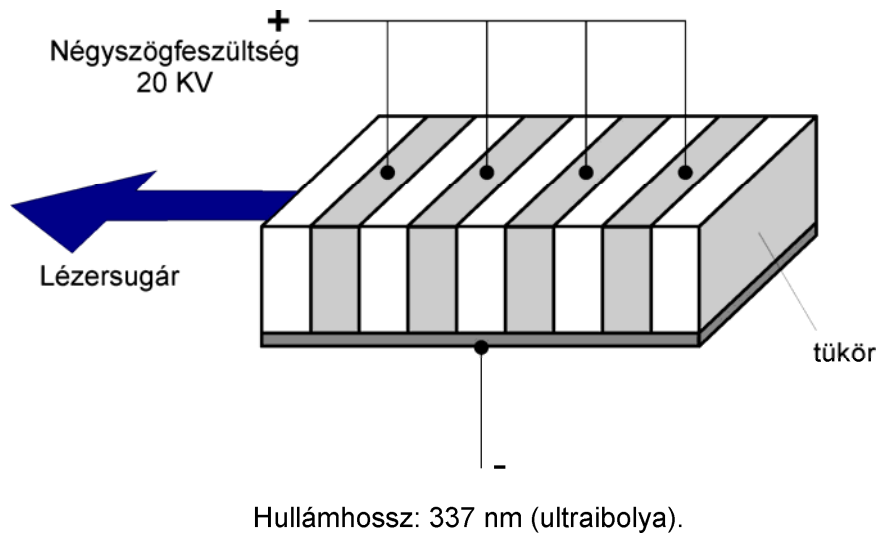

5.1. ábra. A hélium és a neon energiaszint diagramja

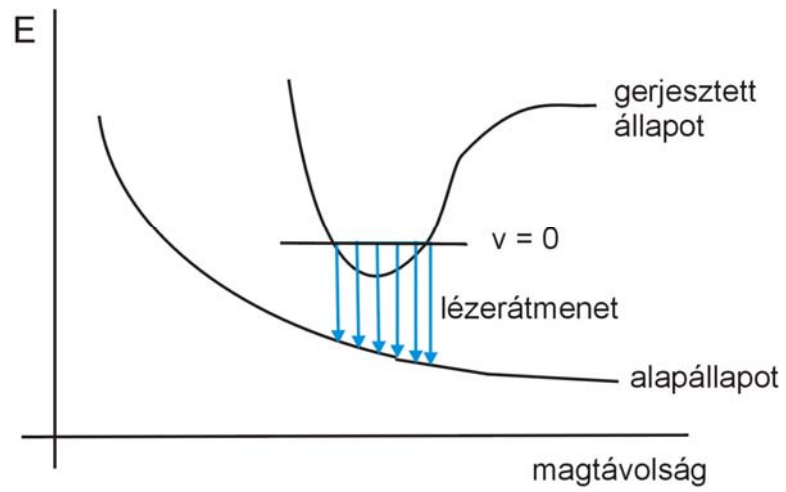

5.2. ábra.

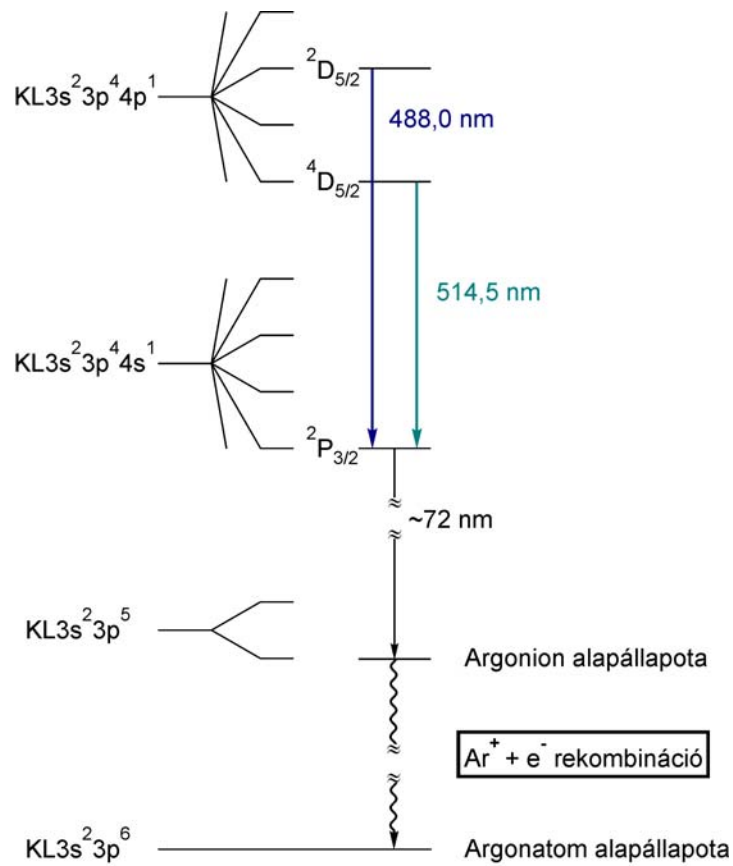
- (a) A molekulapályák betöltése az N_2 , alapállapotában (X) és két triplet gerjesztett állapotában (B,C)
- (b) Az N_2 molekula lézertmenete

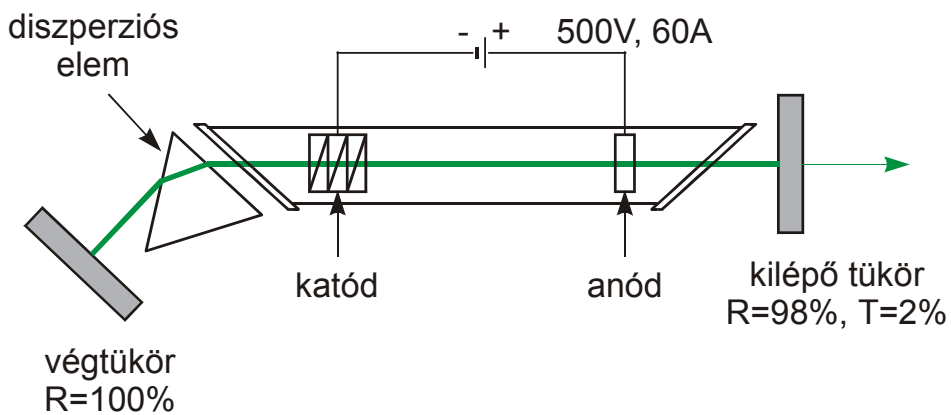
5.3. ábra. A nitrogénlézer felépítése

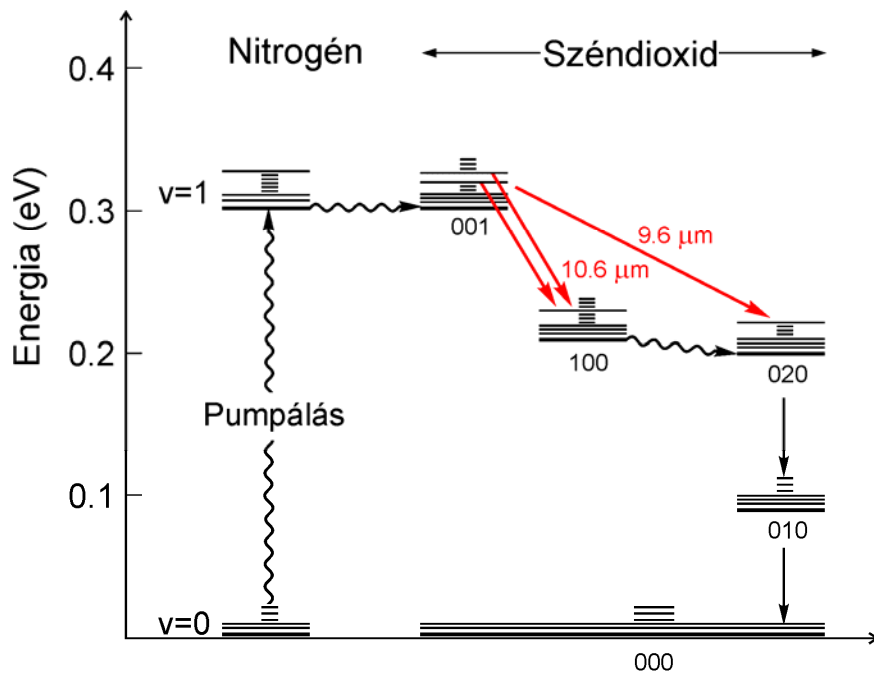
5.4. ábra. Excimermolekula energiaszint-diagramja

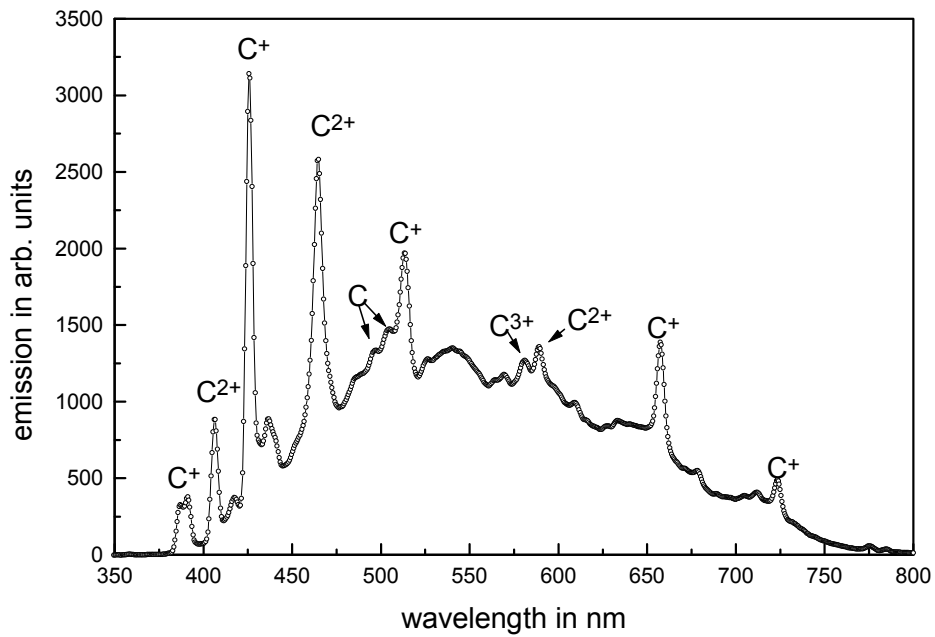
5.5. ábra. Az argonion energiaszint-diagramja

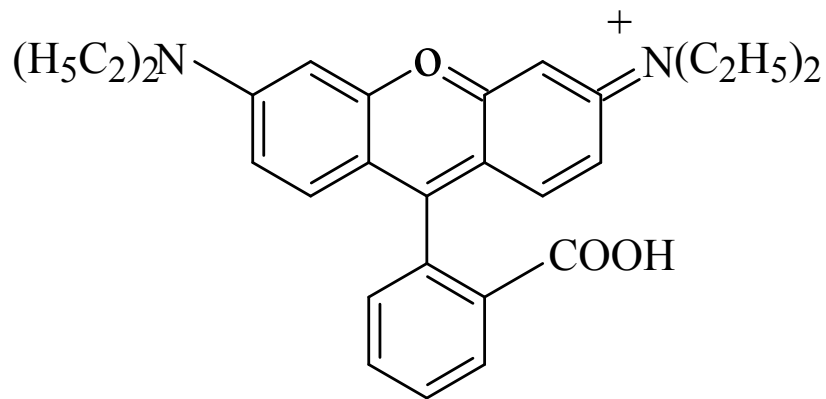
5.6. ábra. Argonlézer felépítése

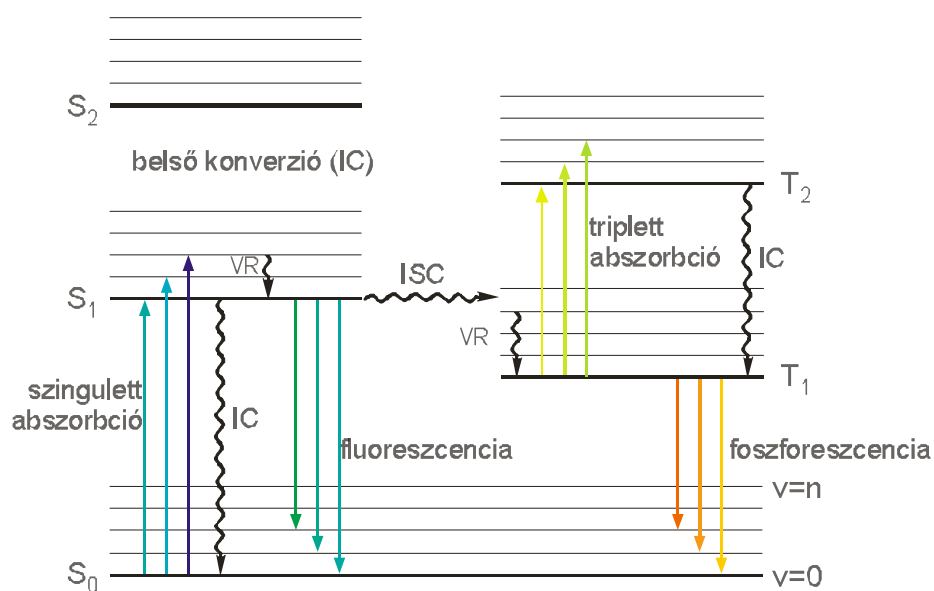
5.7. ábra. A CO₂ és a N₂ rezgési-forgási szintjei

5.8. ábra. Szénplazma emissziós spektruma

6.1. ábra. Rodamin B

VR: rezgési relaxáció

ISC: Spinváltó átmenet (Inter System Crossing)

IC: belső konverzió (Internal Conversion)

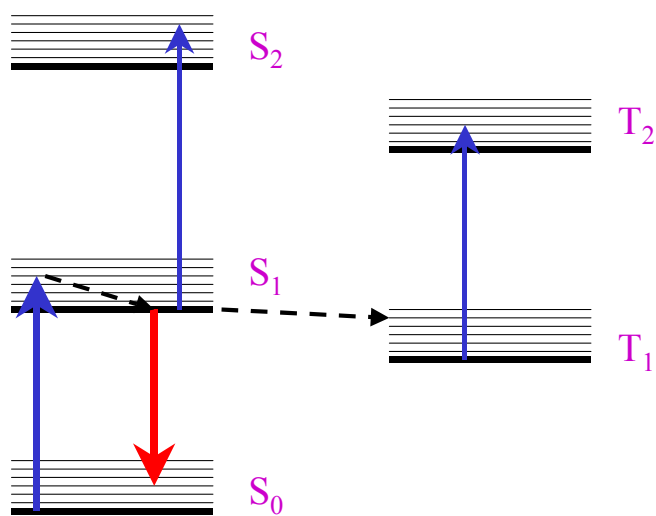
S: szingulett

T: triplett

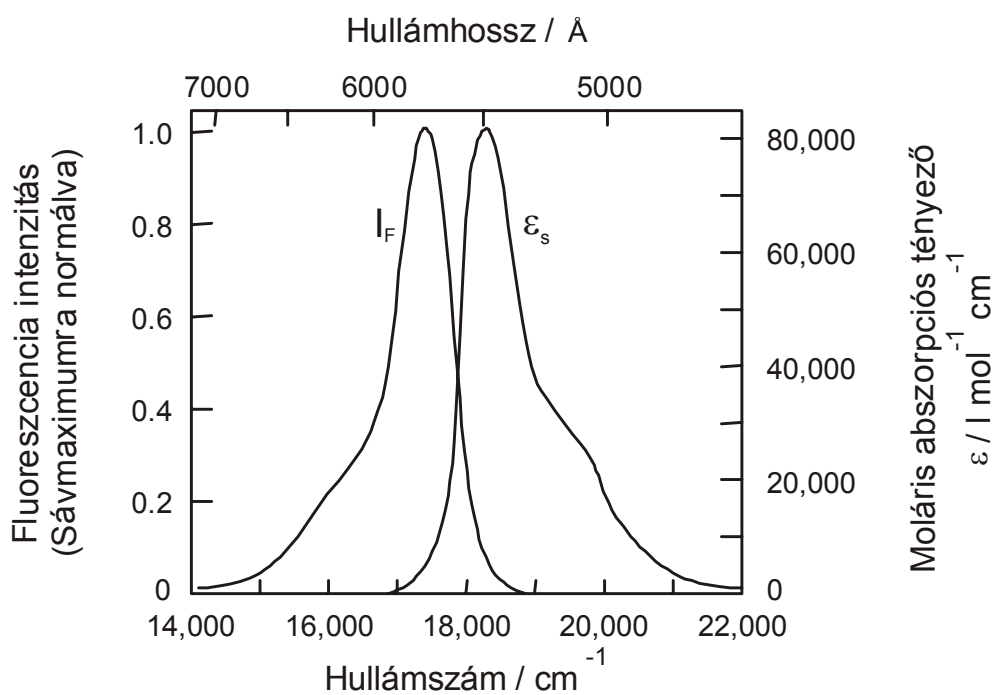
~~~~~> sugárzás nélküli átmenet

————> sugárzásos átmenet

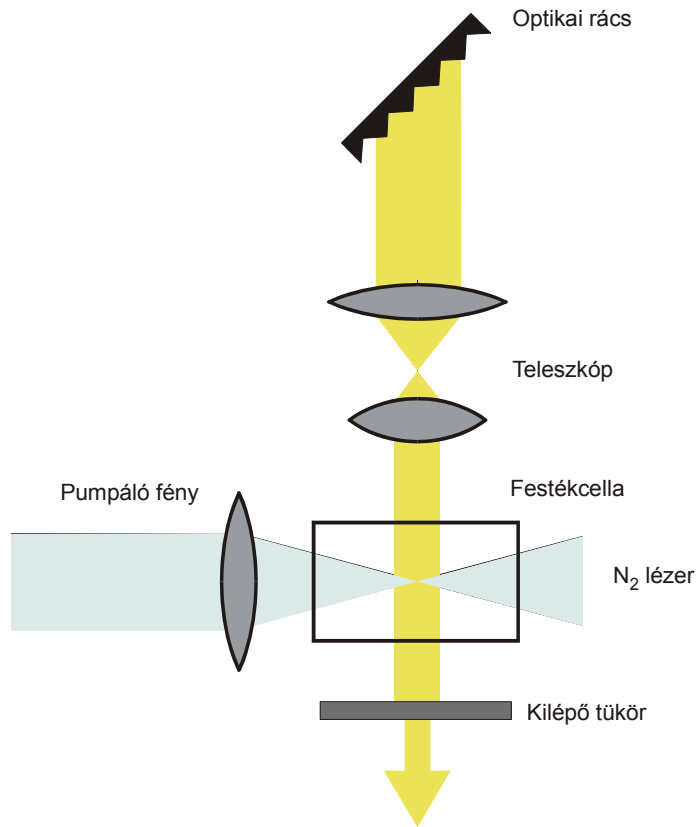
6.2. ábra. Jablonski diagram

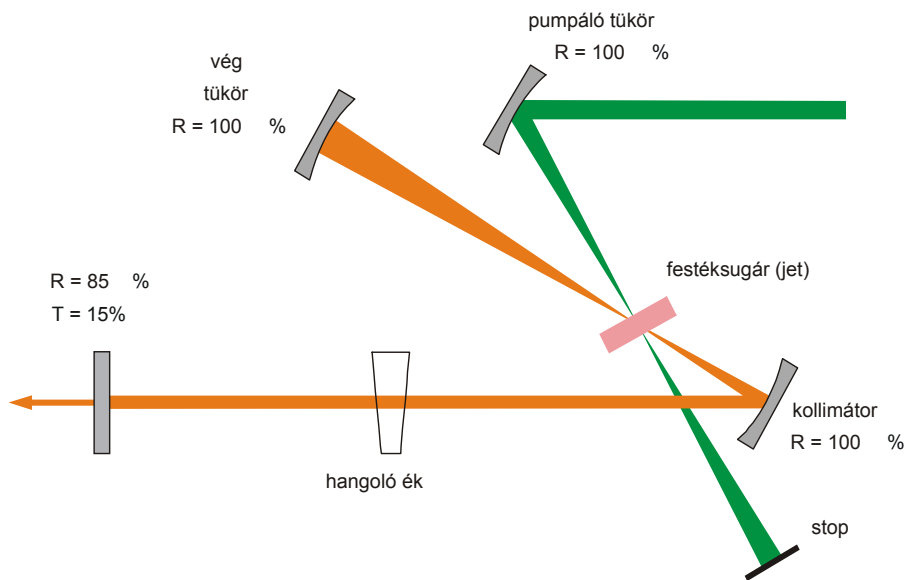
6.3. ábra. Egyszerűsített Jablonski diagram

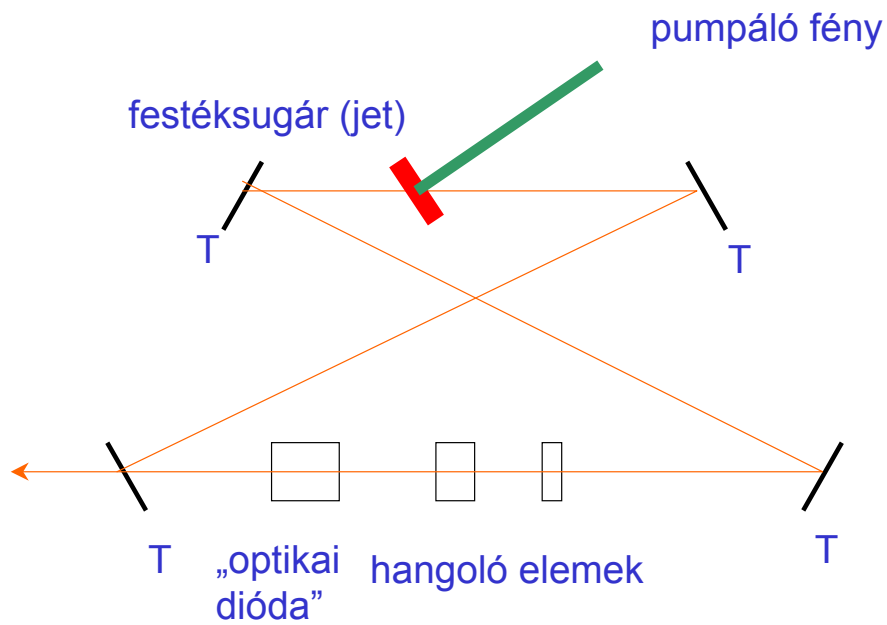
6.4. ábra. Rodamin-B abszorpció és emisszió színe metanolos oldatban

6.5. ábra. Átfolyó küvettás festéklézer

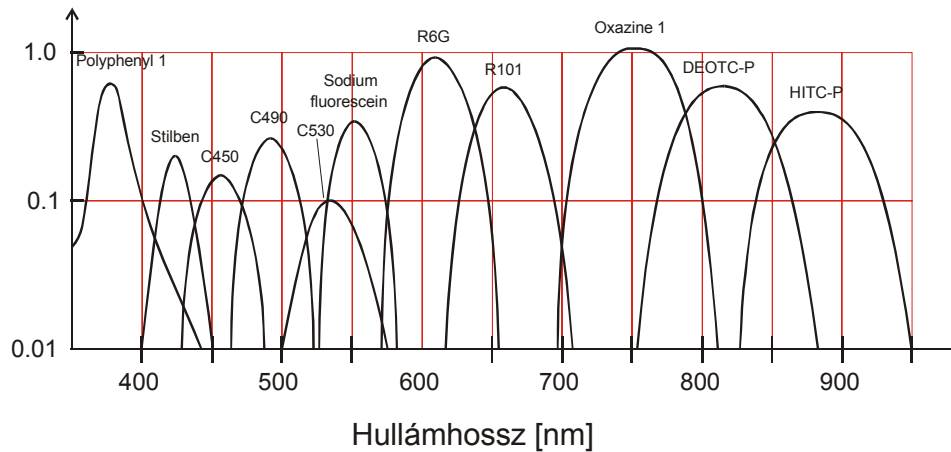

6.6. ábra. Folyadéksugaras festéklézer

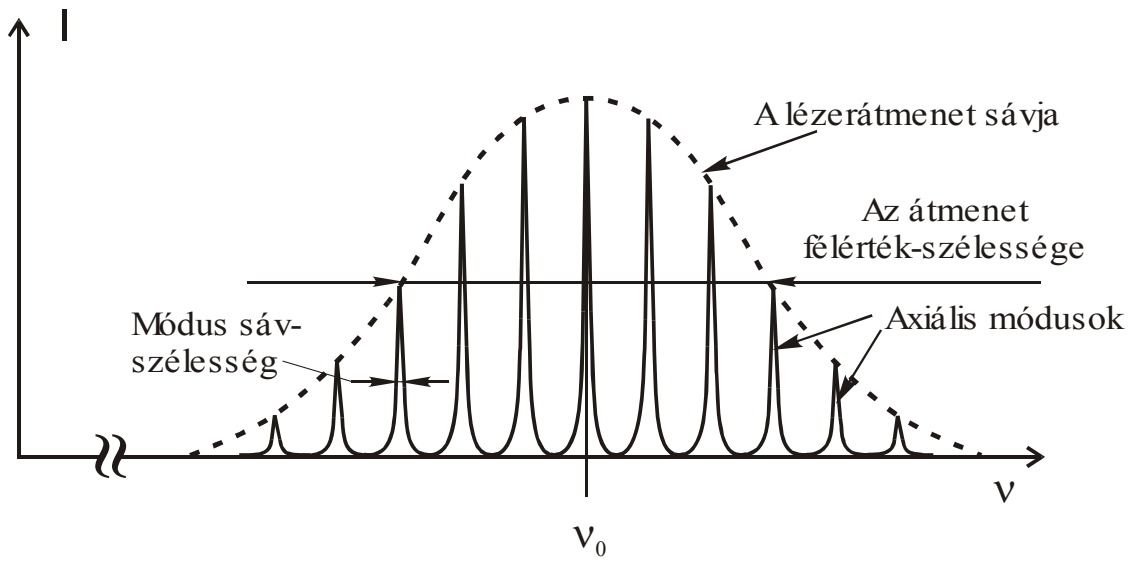
6.7. ábra. Gyűrű-festéklézer ("ring laser")

Tipikus
lézersugár
energia [W]

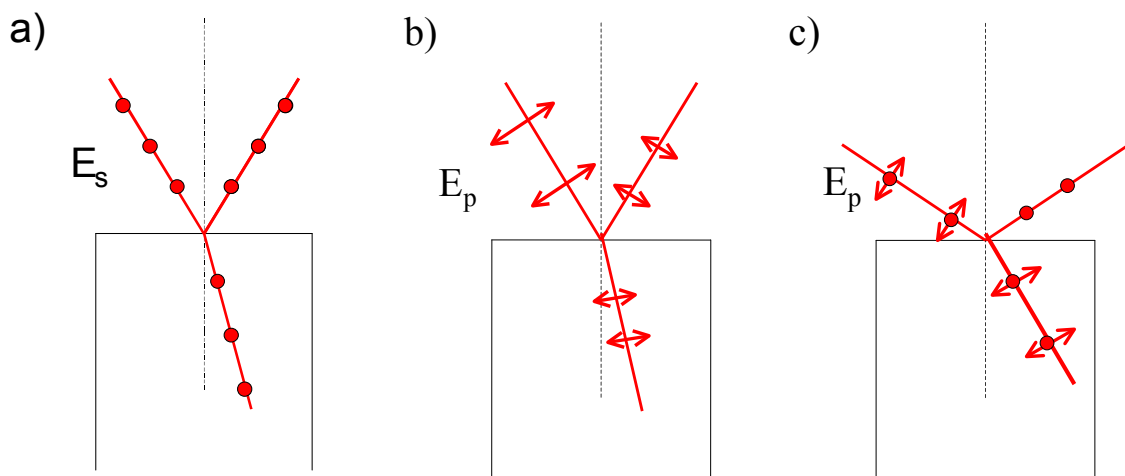

6.8. ábra. Festéklézer működési tartománya különböző festékekkel

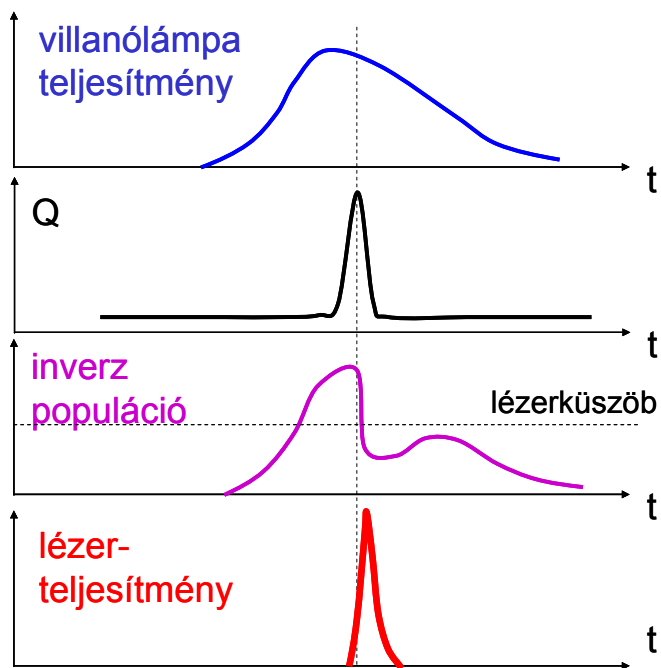

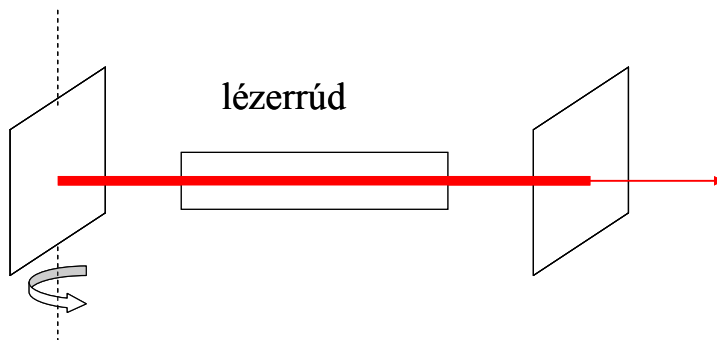
7.1. ábra. Axiális módusok

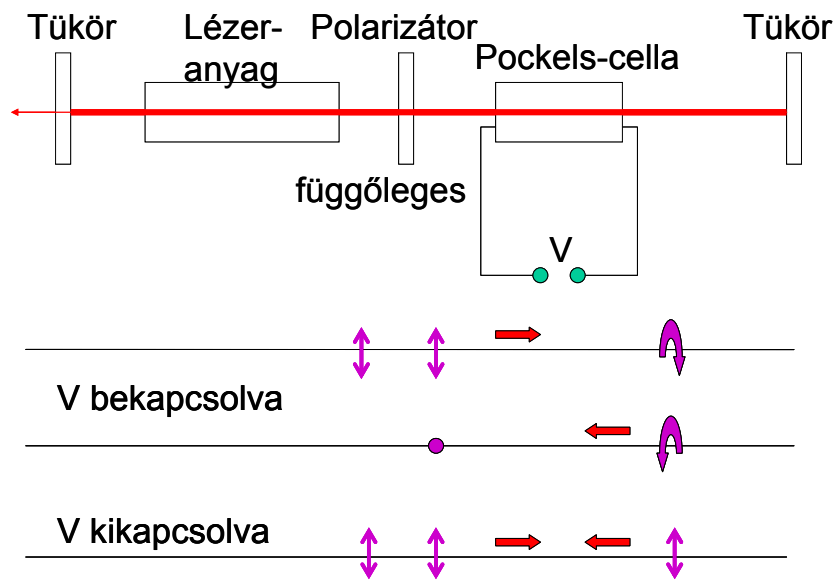
7.2. ábra. Polarizációs viszonyok megtört, ill. visszavert fénysugár esetén

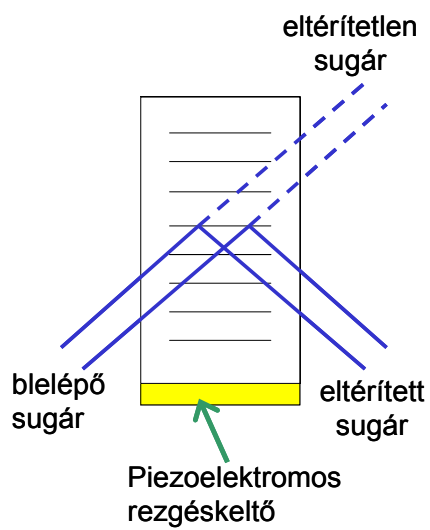
7.3. ábra Q-kapcsolás

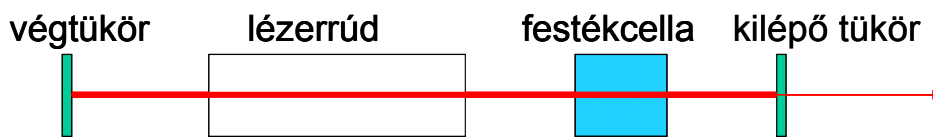
7.4. Q-kapcsolás forgó tükörrel

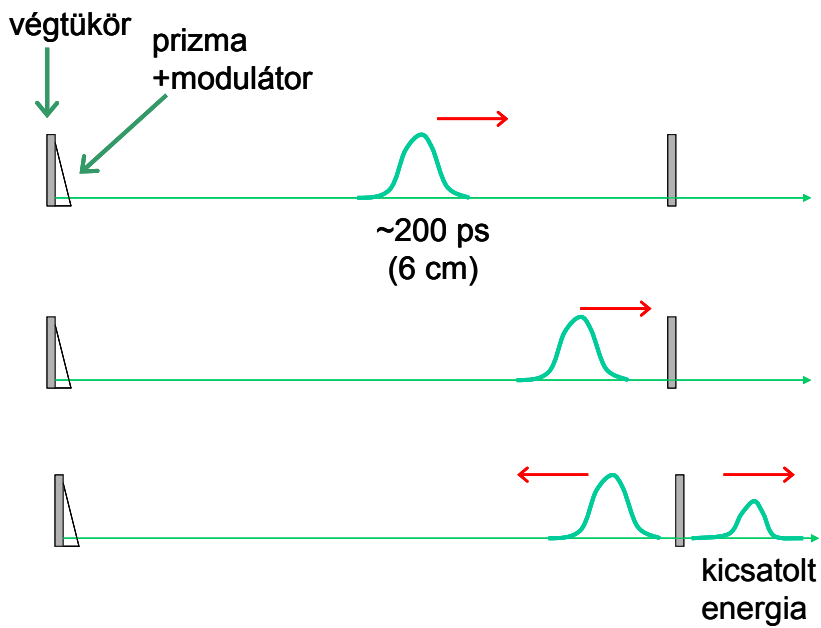
7.5. Elektrooptikai Q-kapcsolás

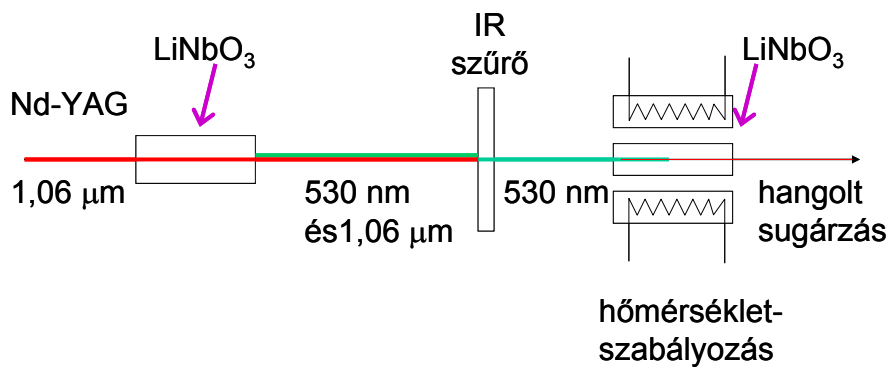
7.6. ábra. Elektroakusztikai Q-kapcsolás

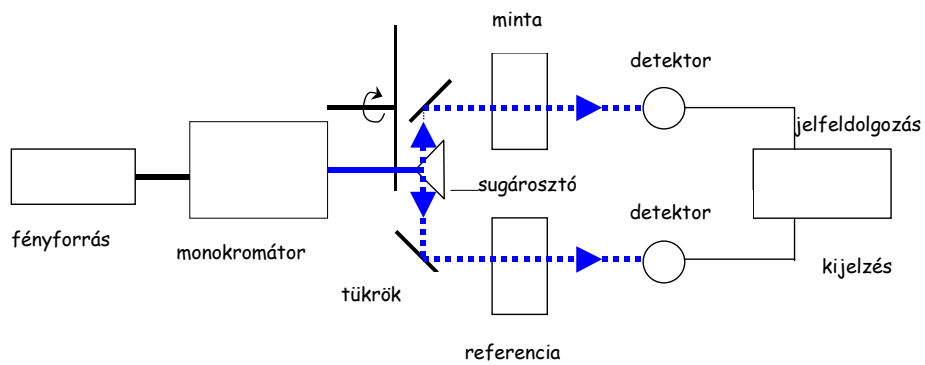
7.7. ábra Passzív Q-kapcsolás (móduscsatolás)

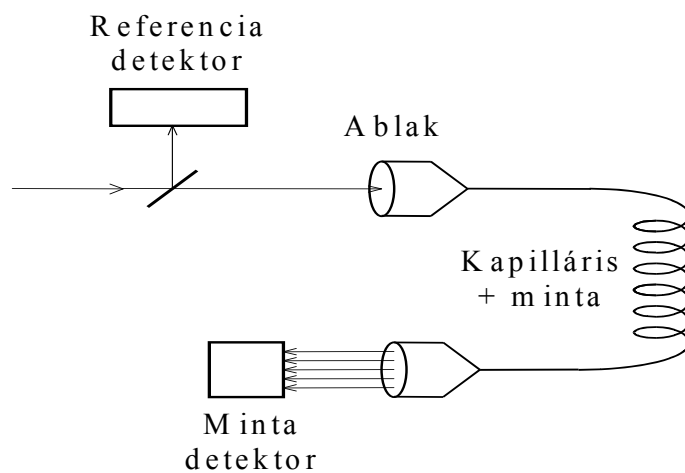
7.8. ábra. Móduscsatolás

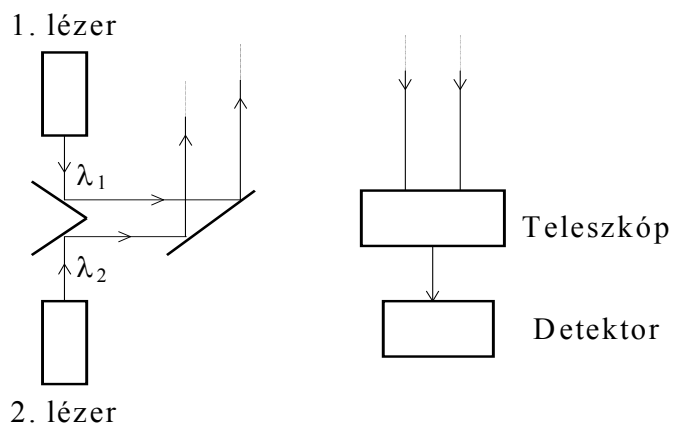
7.9. ábra. Optikai parametrikus oszcilláció

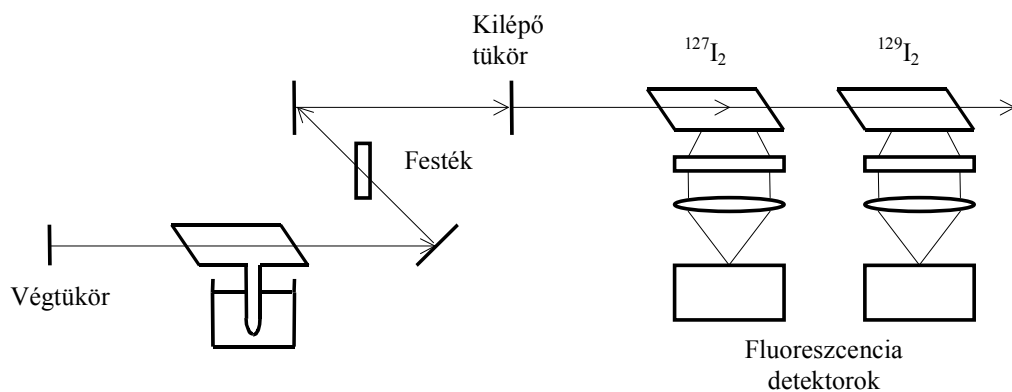
8.1. ábra. Kétsugaras UV/látható spektrométer

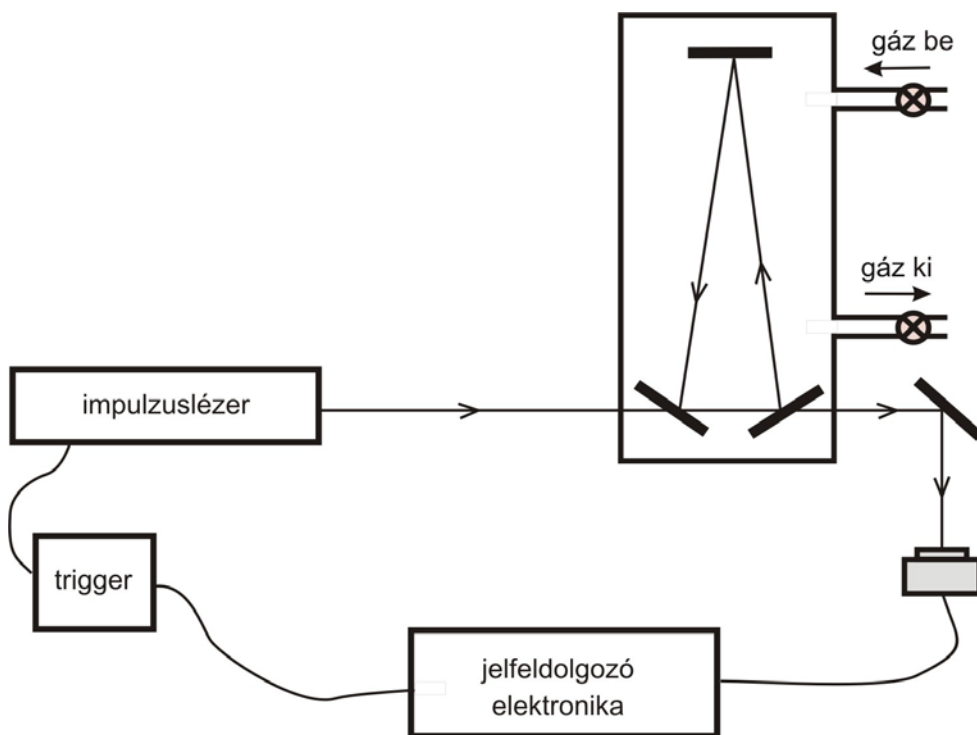
8.2. ábra. Fényabszorpció mérése kapillárisban

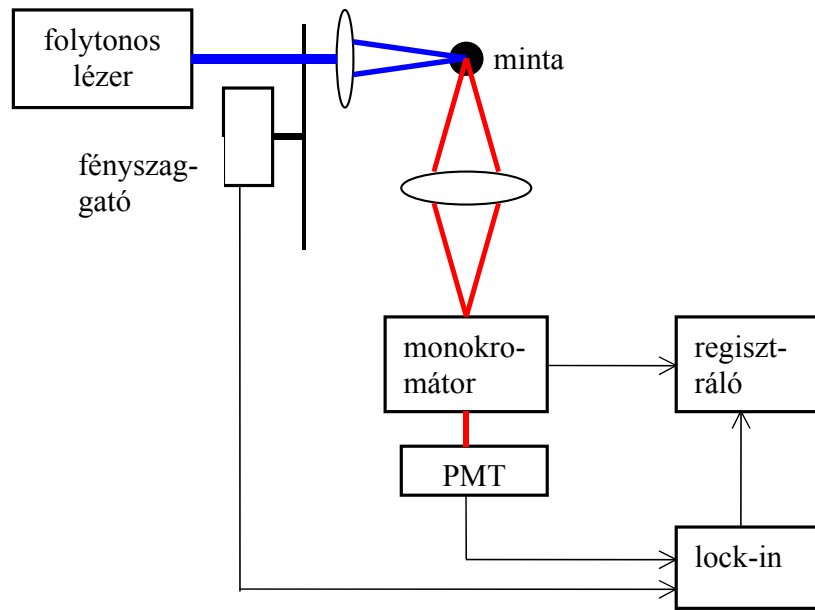
8.3. ábra. LIDAR

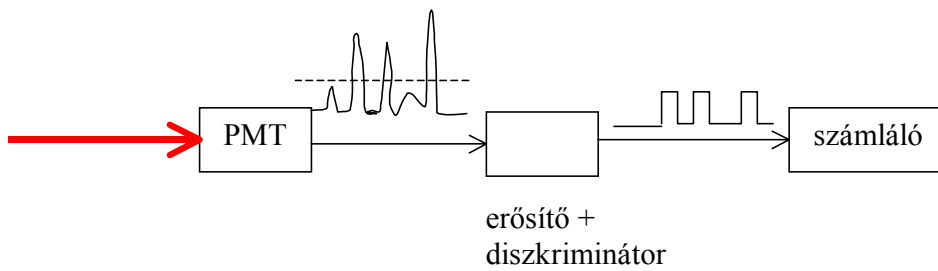
8.4. ábra. Rezonátoron belüli abszorpció mérése

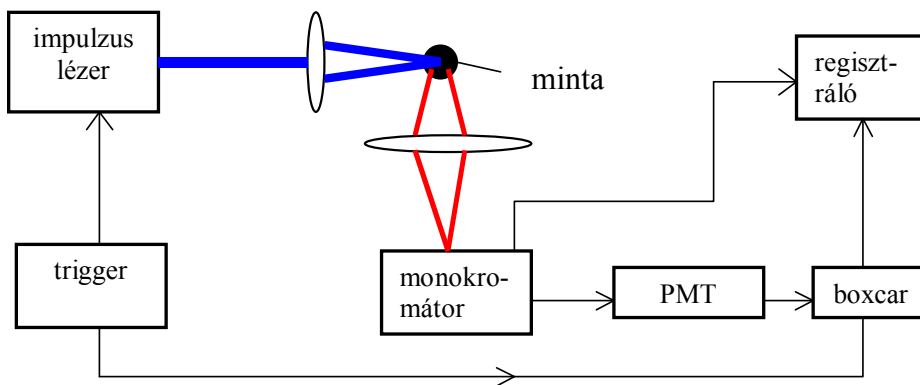
8.5. ábra. Üreglecsengési spektroszkópai mérőrendszer (Cavity ring-down spectroscopy)

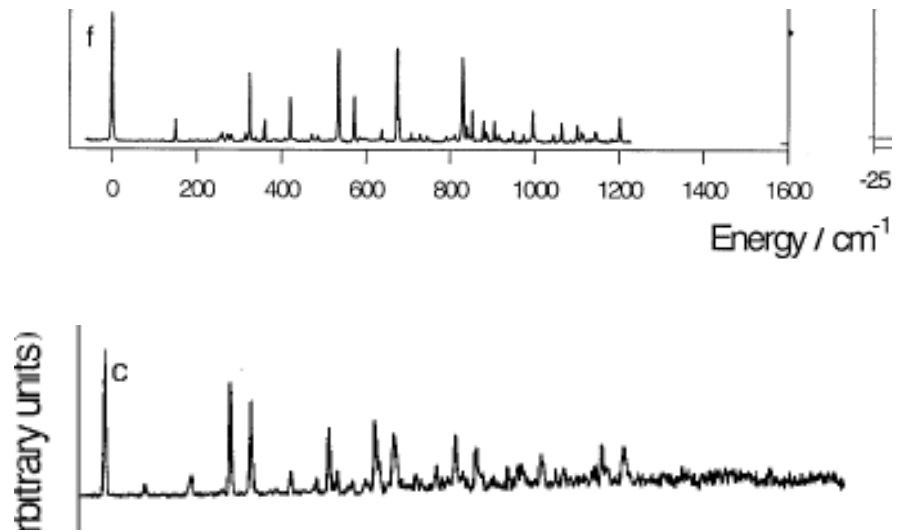
9.1. ábra. Fluoreszcencia-mérés folytonos lézerrel

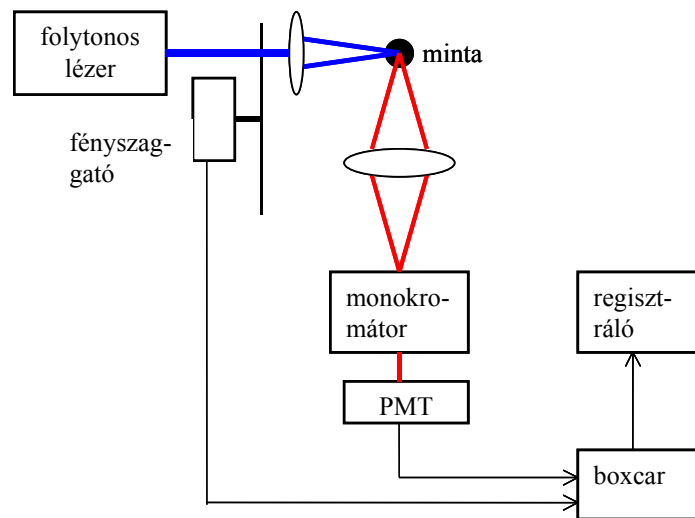
9.2. ábra. Foton számlálás

9.3. ábra. Fluoreszcencia-mérés impulzuslézerrel

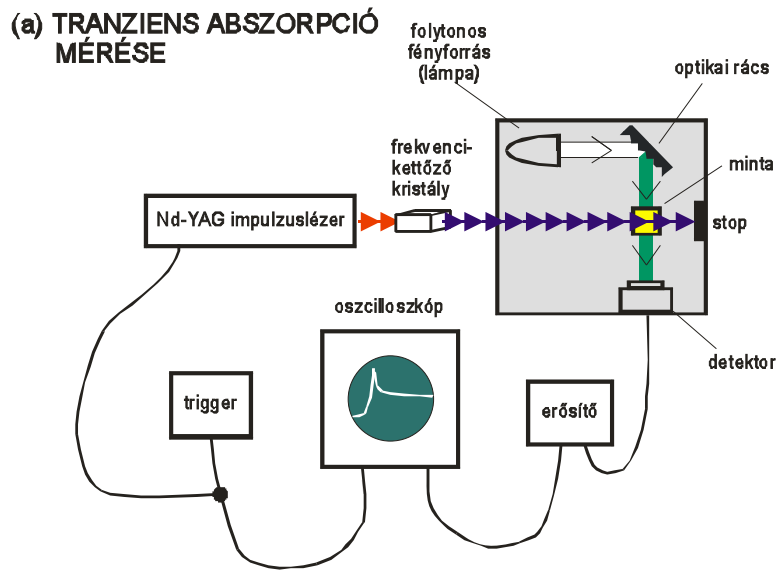

9.4. ábra. P- etoxi-anilin SVLFszínképe (felül gerjesztési, alul emissziós)
PCCP 1, 2279 (1999)

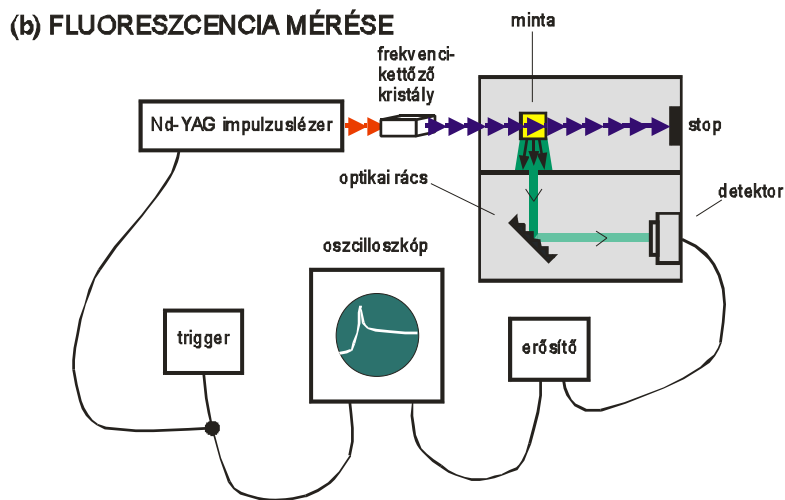

10.1. ábra. Időfelbontásos emisszió mérés boxcar-os rendszerrel.

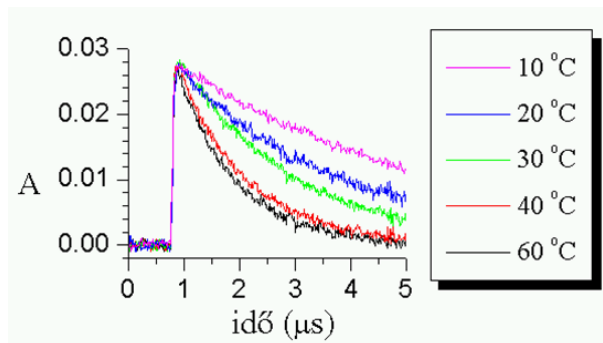

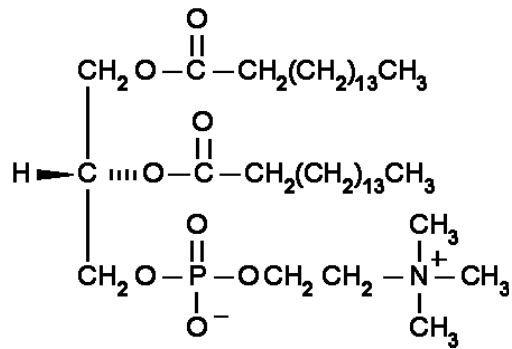
10.2. ábra. Villanófény fotolízis: tranziens abszorpció mérése

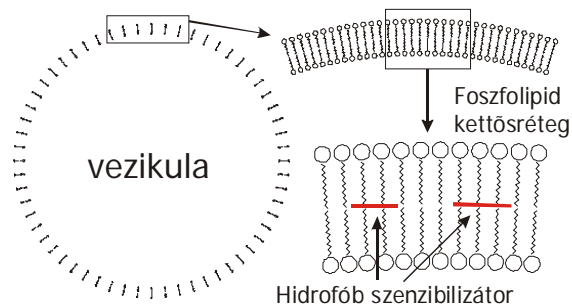
10.3. ábra. Villanófény fotolízis tranziens emisszió mérése

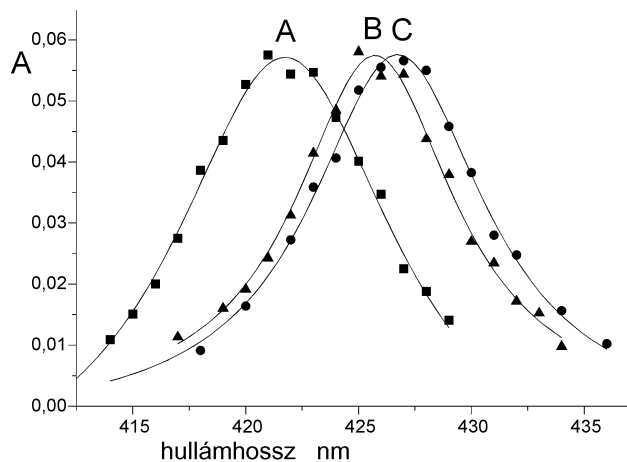
10.4. ábra. Foszfolipid vezikula kettősrétegében oldott porfirin triplett lecsengése oxigén jelenlétében

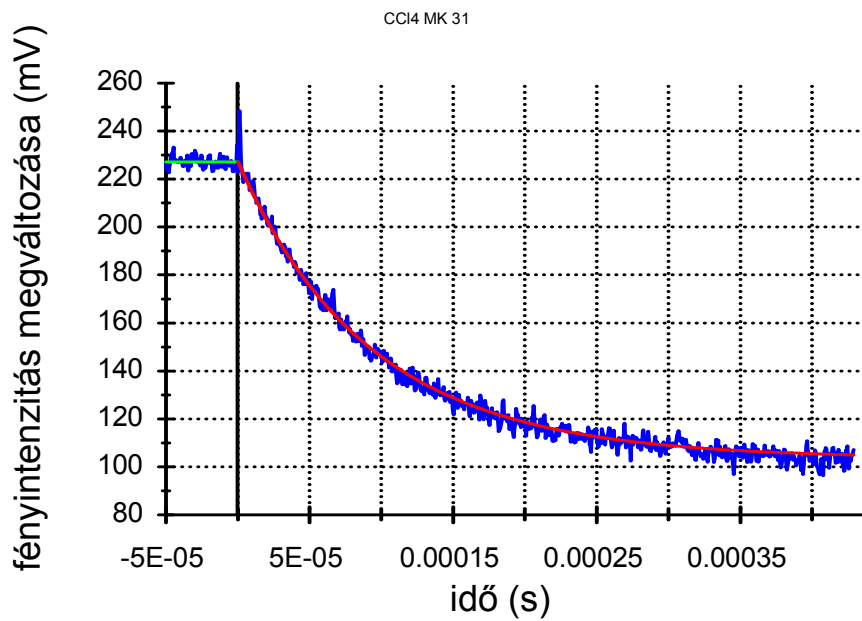
10.5. ábra. Foszfolipid: sejtmembránokban található anyagok, hidrofil „fej” és lipofil „farokkal”

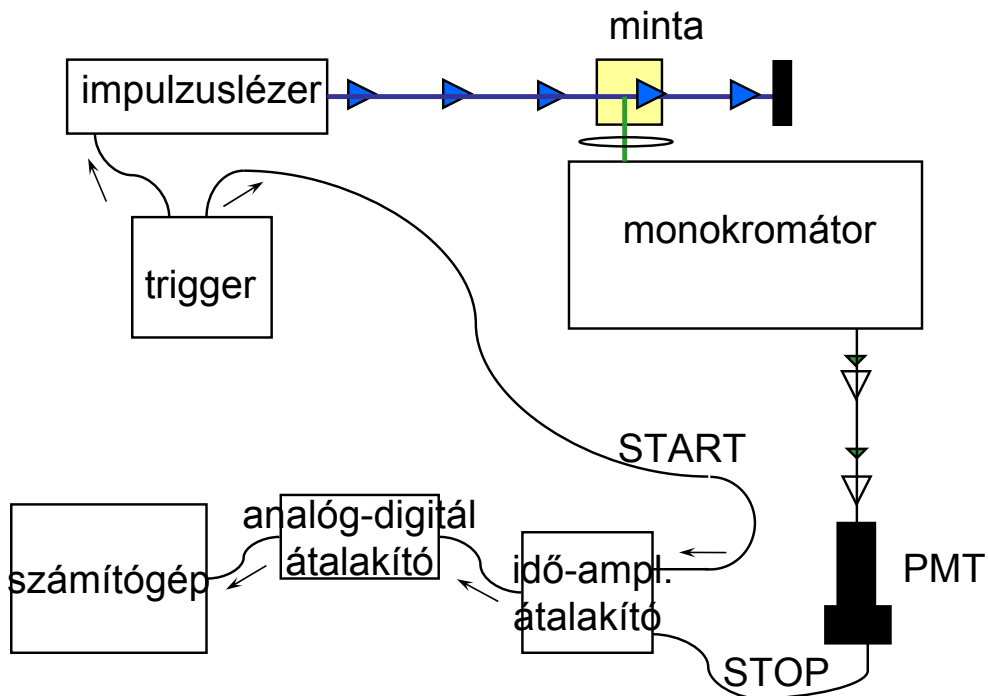
10.6. ábra. Egy foszfolipid vezikula (idealizált) szerkezete, feltüntetve az apoláros próbamolekula legvalószínűbb helyét.

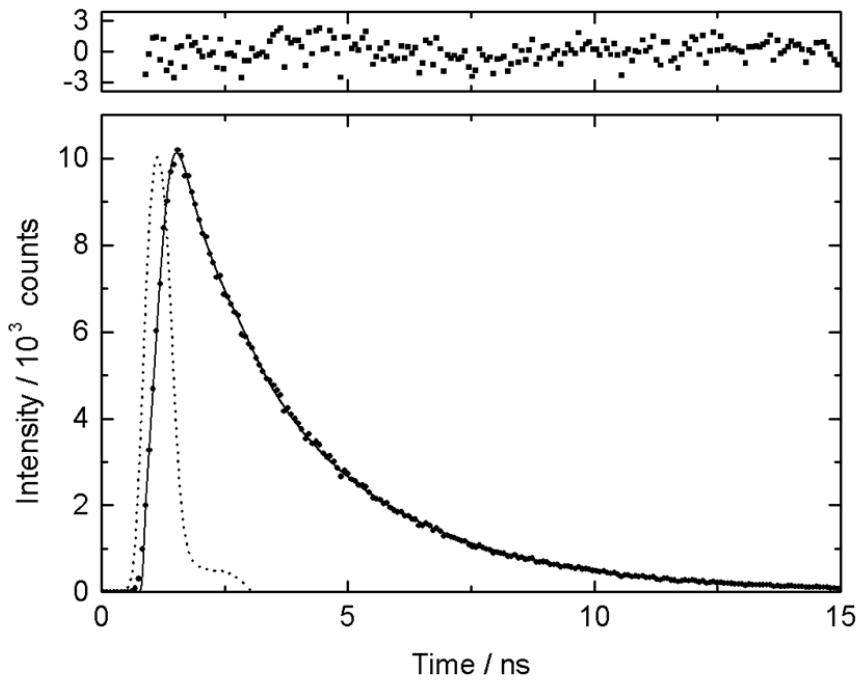
10.7. ábra. Triplet antracén abszorpciós spektruma
 A: hexánban,
 B: DMPC vezikulában 25°C-on,
 C: DMPC vezikulában 18°C-on.

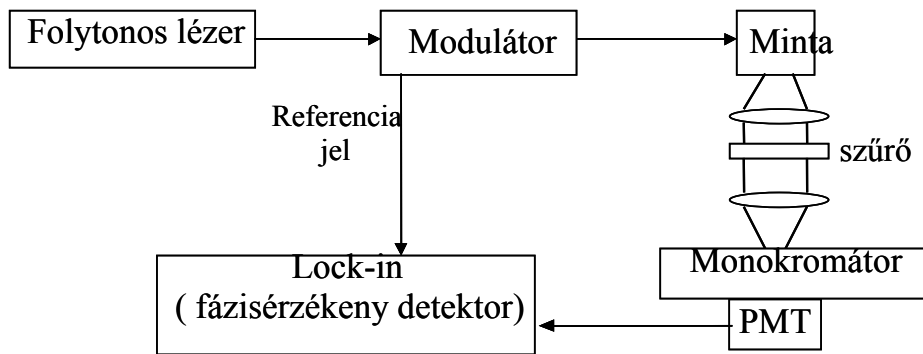
10.8. ábra. Szingulett oxigénnel reagáló akceptor fogyása az akceptor abszorbanáciájának mérésével.

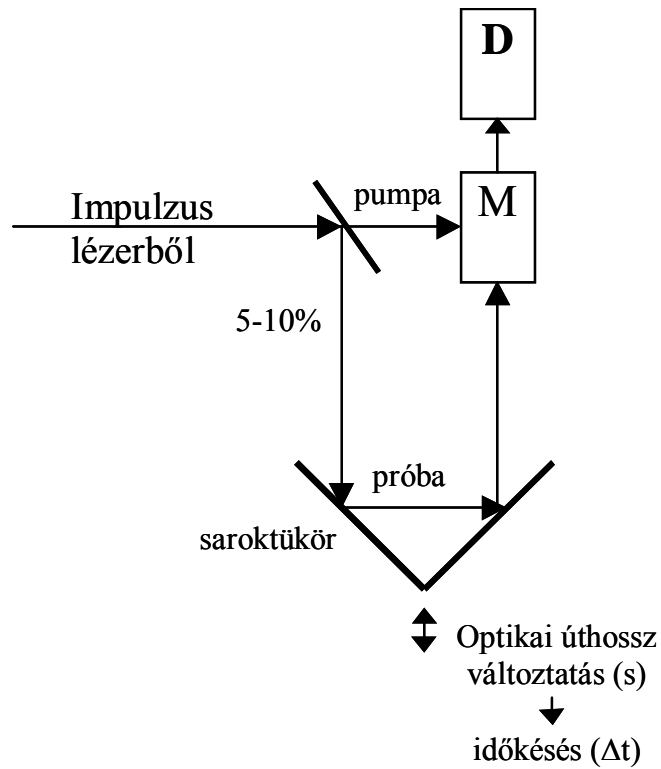
10.9. ábra. Időkorrelált egyfotonszámlálás mérőrendszer

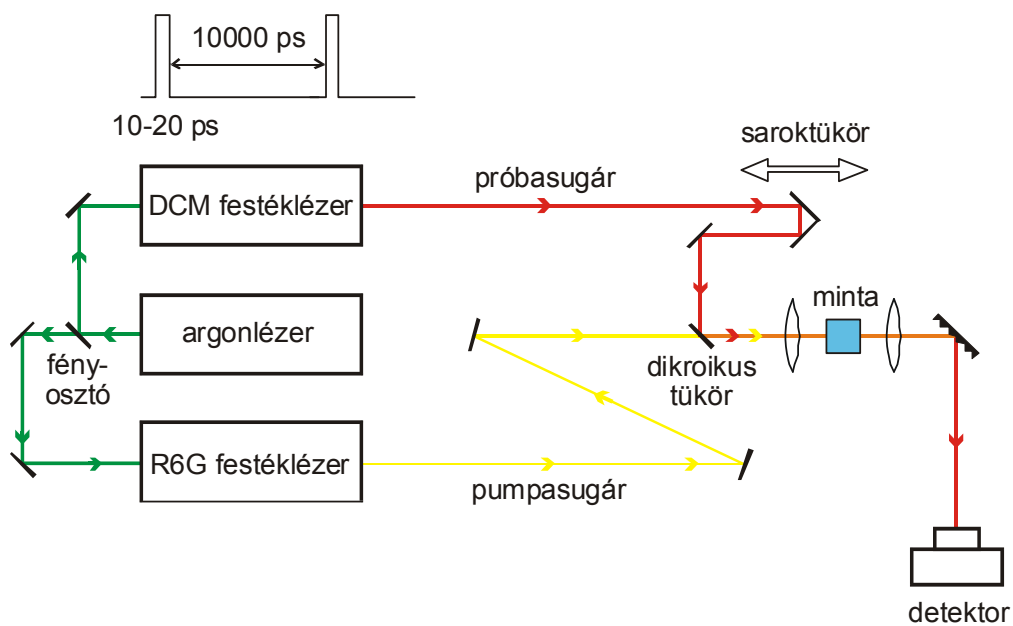
10.10. ábra. Níluskék festék fluoreszcencia-lecsengése toluolban

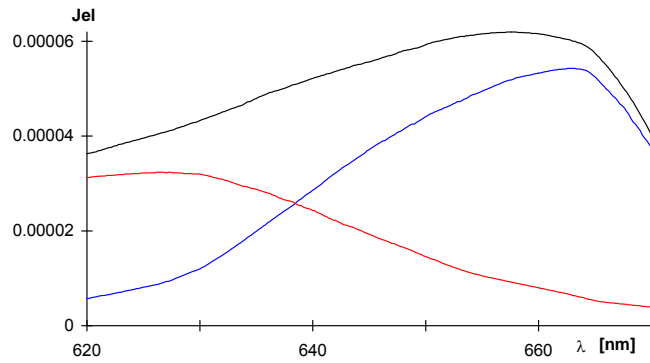
10.11. ábra. Fázismodulációs mérőrendszer

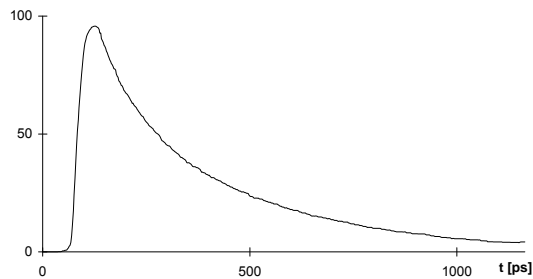
10.12. ábra. Pumpa-próba mérőrendszer I: tranziens abszorpció mérése egy lézerral

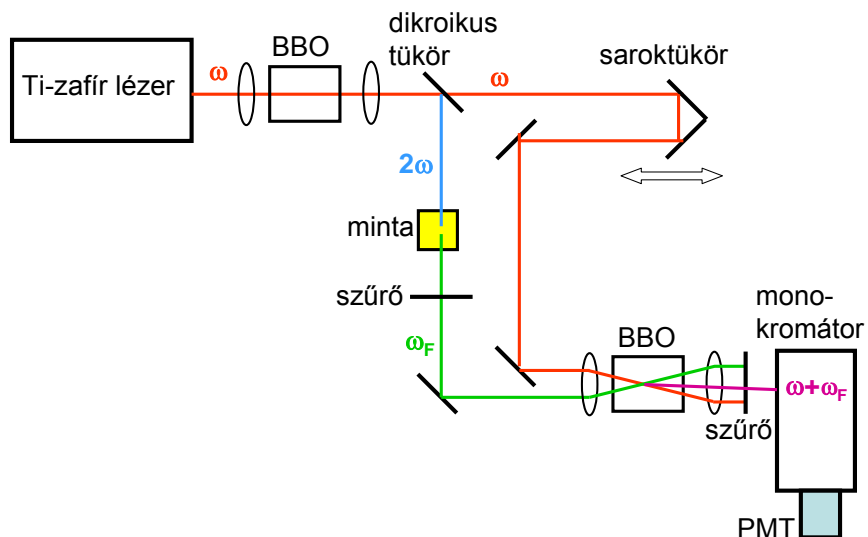
10.13. ábra. Pumpa-próba mérőrendszer II: tranziens abszorpció két lézerral

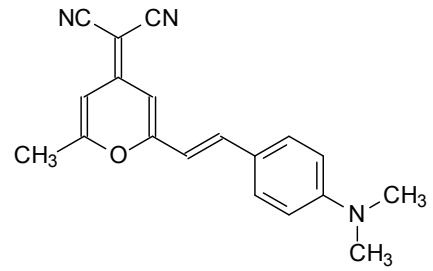
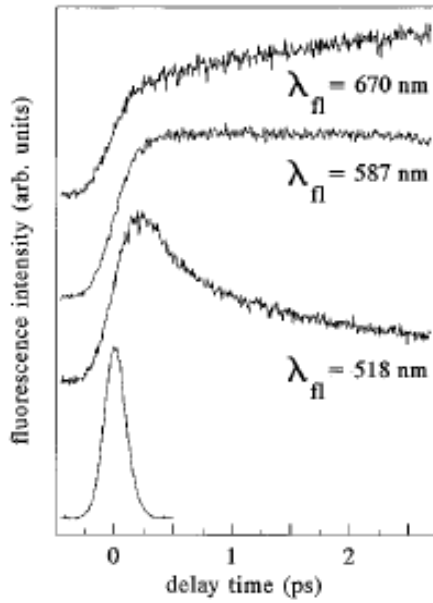
10.14. ábra. Níluskék metanosos oldatának tranziens abszorpciója pumpa-próba módszerrel mérve ($\lambda_{\text{pumpa}} = 586 \text{ nm}$)

10.15. ábra. Níluskék tranziens absz. lecsengése vizes oldatban pumpa-próba módszerrel mérve ($\lambda_{\text{pumpa}} = 586 \text{ nm}$, $\lambda_{\text{próba}} = 647 \text{ nm}$)

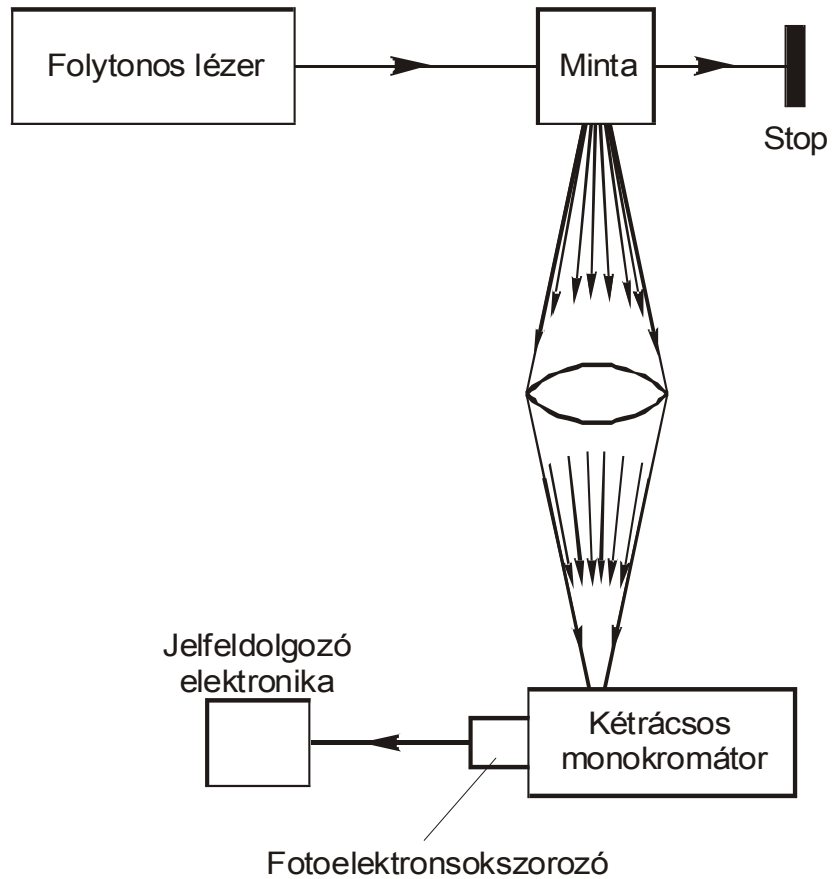

10.16. ábra. Pumpa-próba Módszer III: tranziens emisszió mérésére: „Fluorescence up-conversion” Femtoszekundumos folyamatok vizsgálatára használható

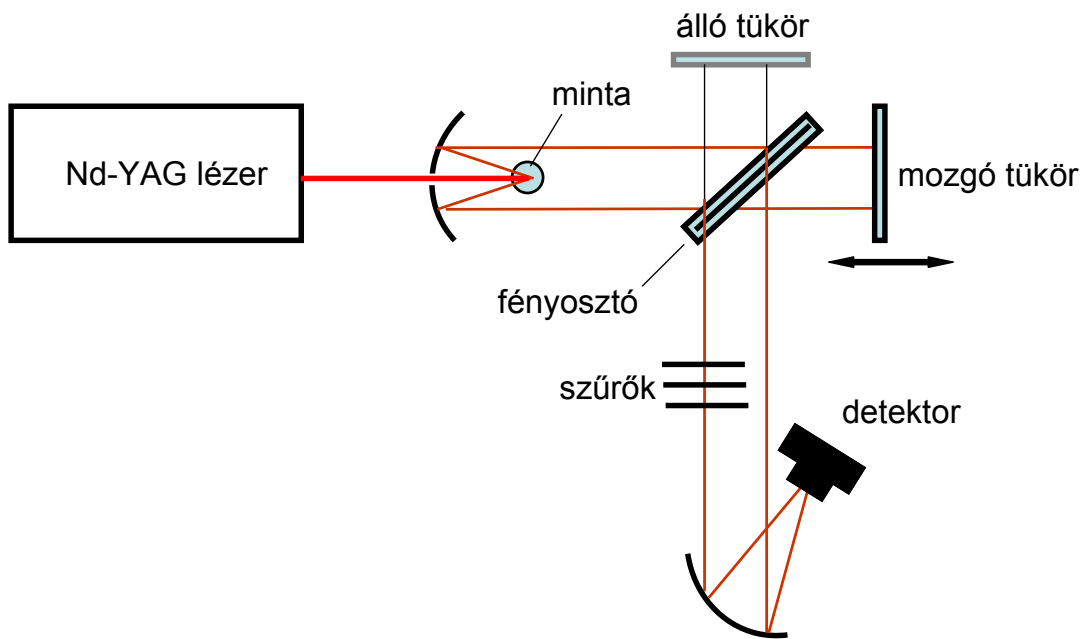

Magyarázat: a kisebb hullámhosszakon gerjeszthető S2, S3 állapotokból töltődik fel az S1
 P. van der Meulen, J.Phys. Chem. 100, 5367 (1996)

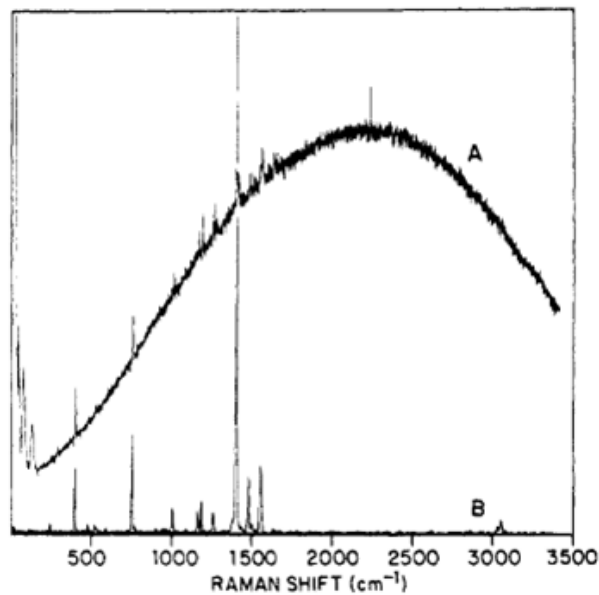
10.17. ábra. DCM lézerfesték fluoreszcencia-lecsengése etilén-glikolban

11.1. ábra. Diszperziós Raman-spektrométer

11.2. ábra. FT-Raman spektrométer

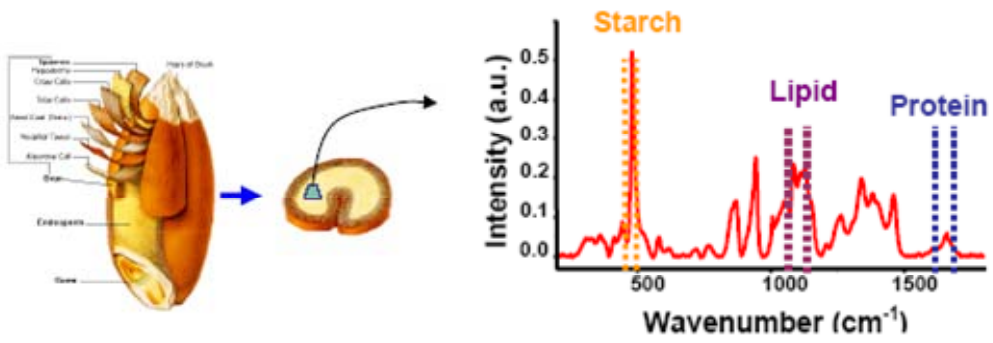

- (A) Diszperziós Raman-készülék, $\lambda_{exc}=514,5$ nm
 (B) FT-Raman készülék, $\lambda_{exc}=1064$ nm

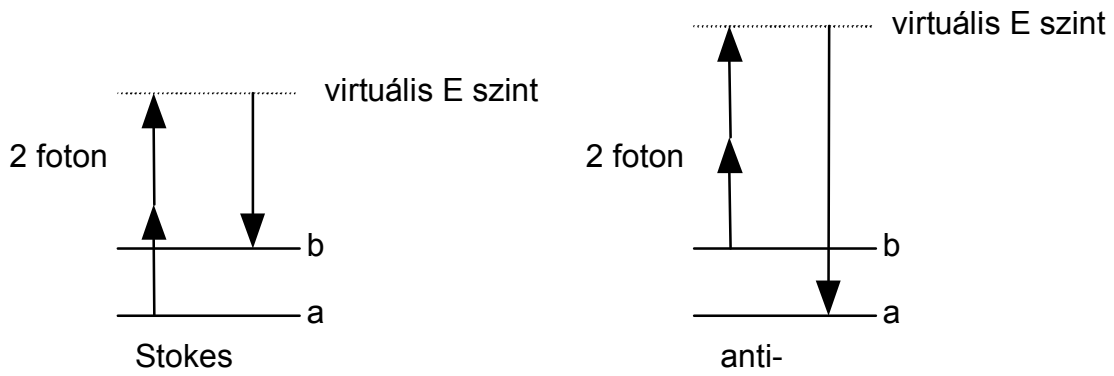
11.3. ábra. Antracén Raman-színképe

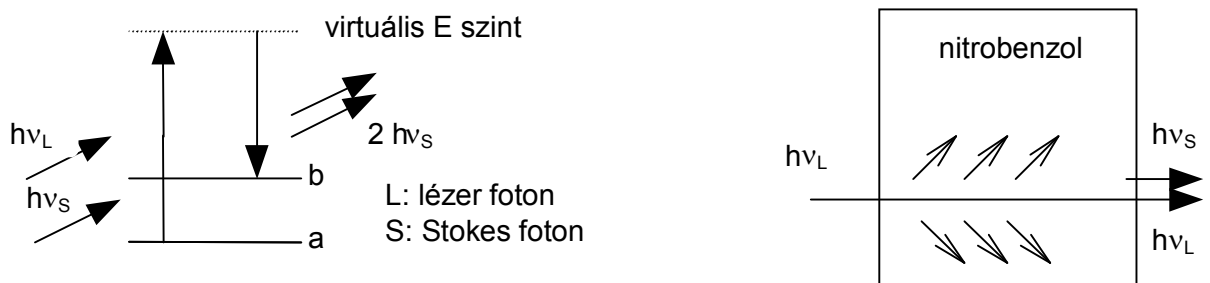
Búzaszem

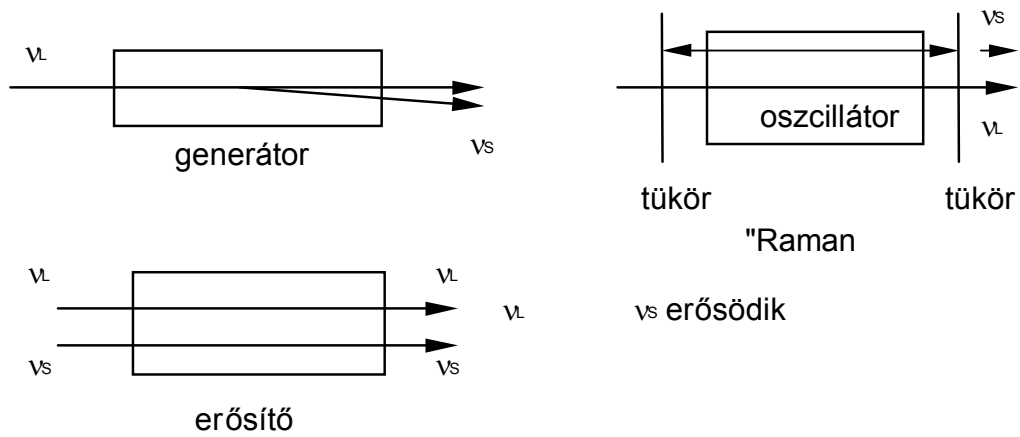
11.4. ábra. Raman mikroszkóp

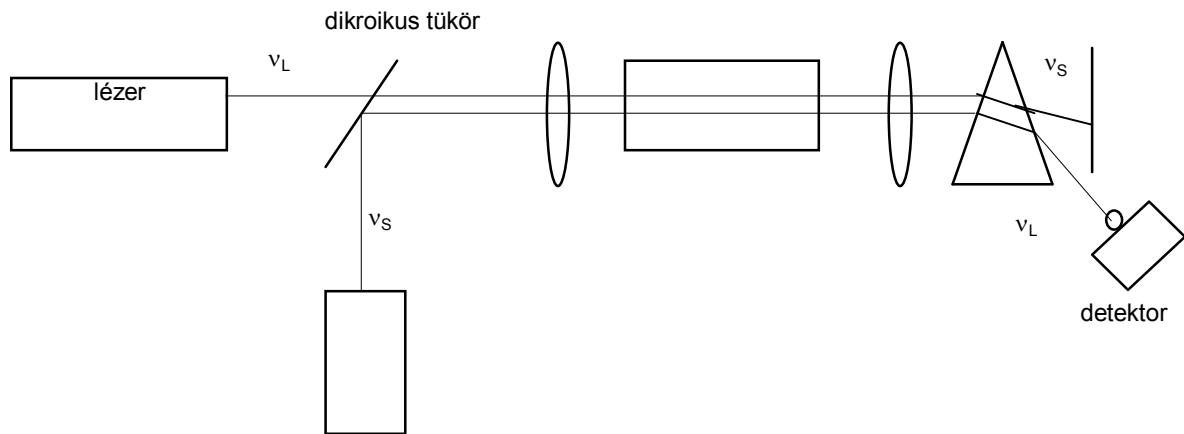
11.5. ábra. Hiper Raman effektus

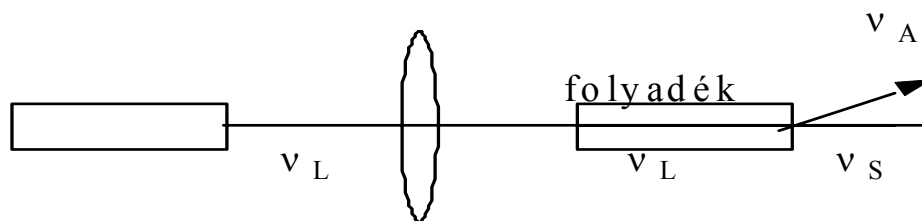
11.6. ábra. Stimulált (indukált) Raman effektus

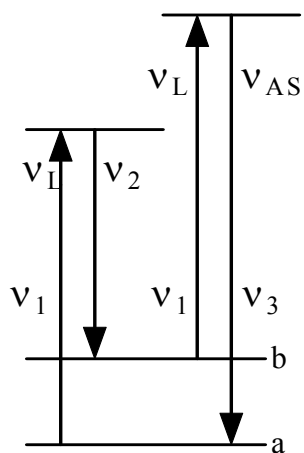
11.7. ábra. Kísérleti megvalósítások

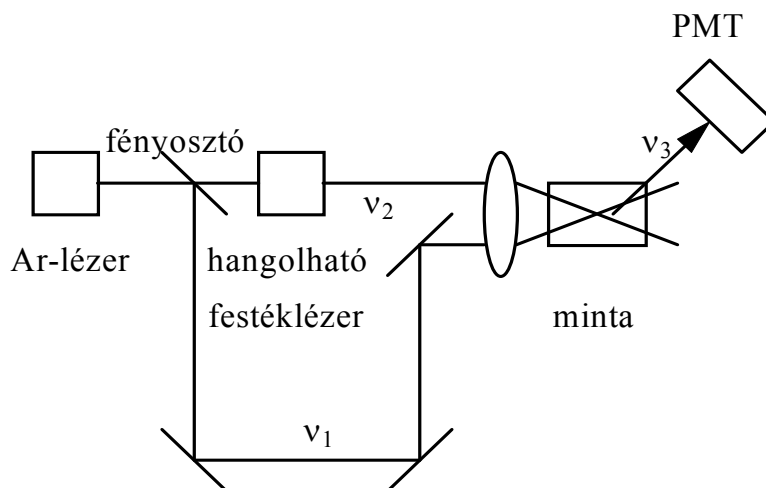
11.8. ábra. Inverz Raman spektrométer

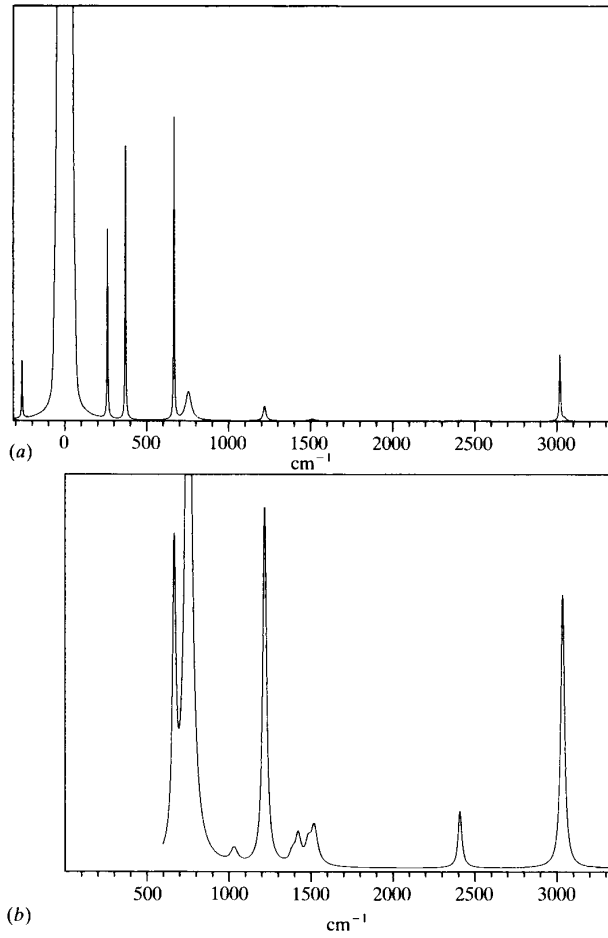
11.9. ábra. CARS alapkísérlet

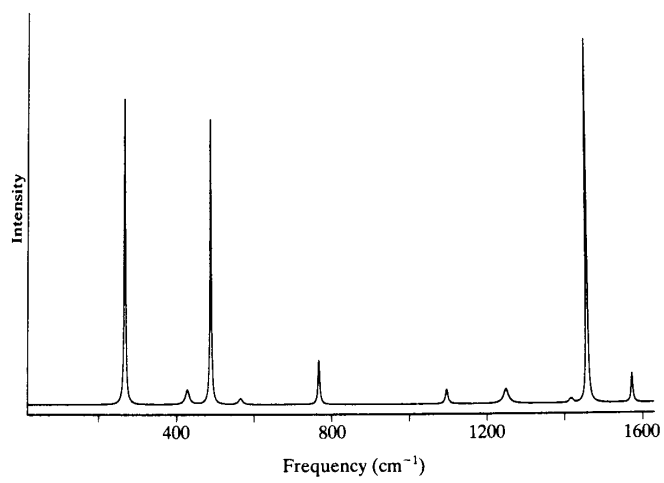
11.10. ábra. CARS termdiagramja

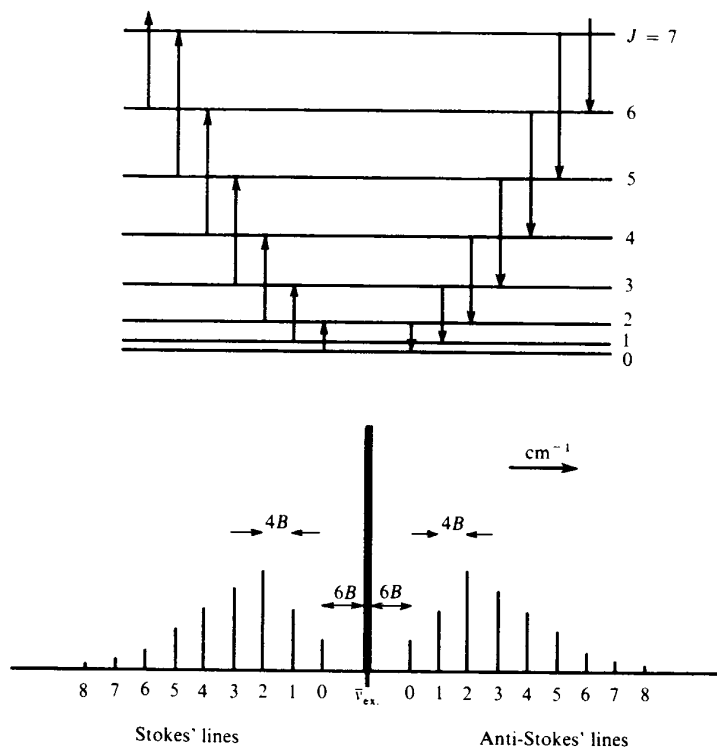
11.11. ábra. CARS készülék

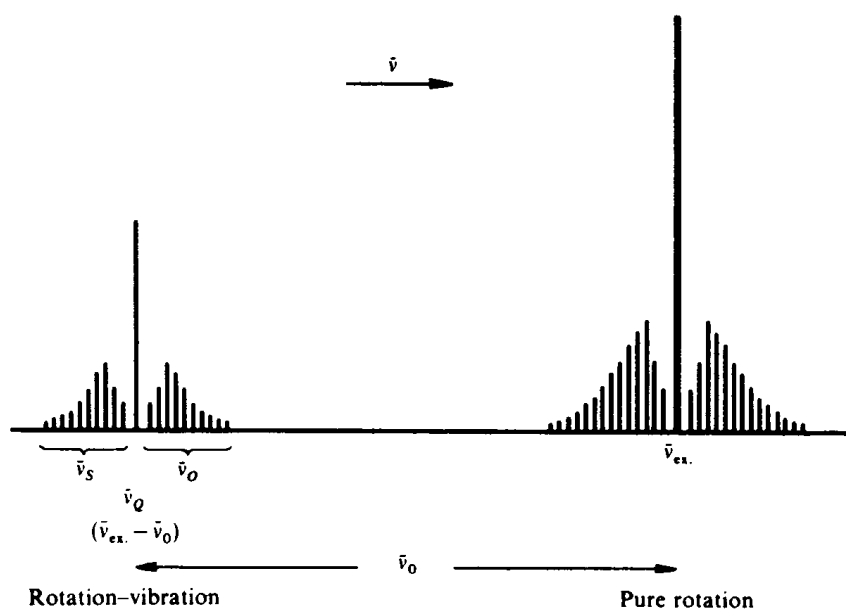
11.12. ábra. Kloroform Raman (a) és IR (b) spektruma

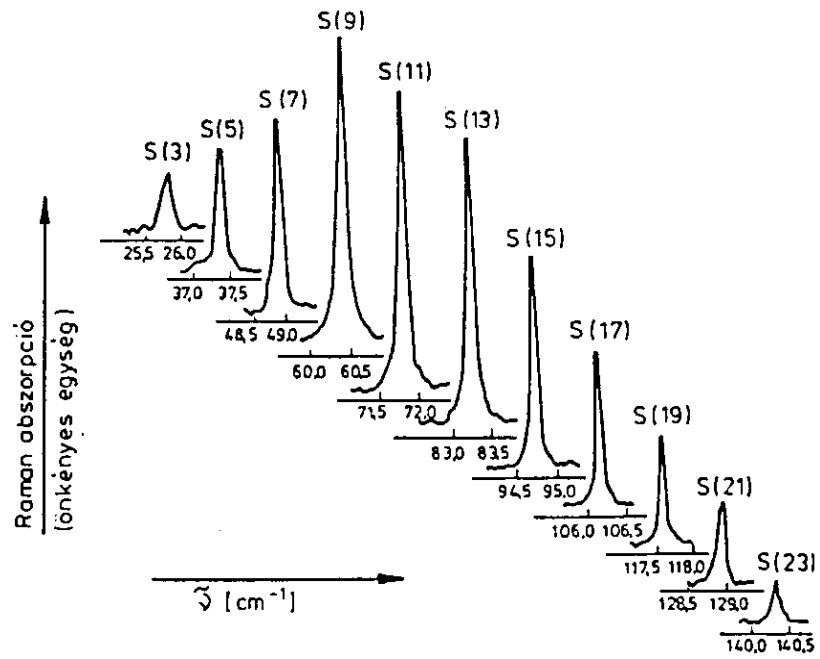
11.13. ábra. C₆₀ FT-Raman spektruma

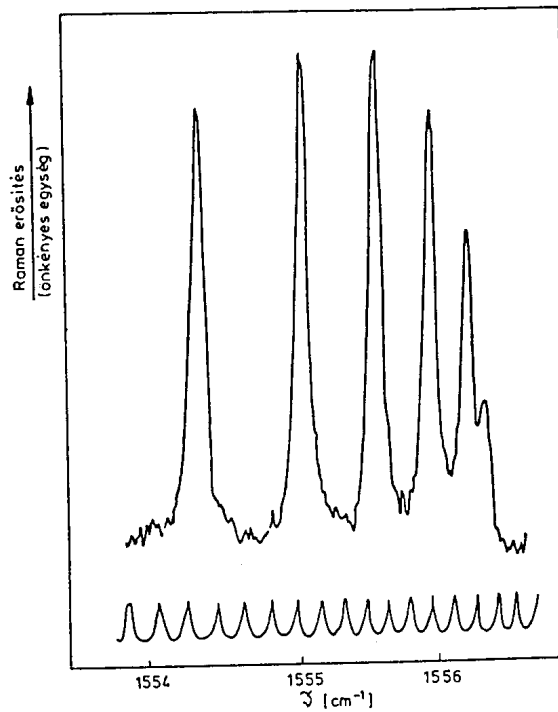
11.14. ábra. Kétatomos molekula forgási energiaszintjei és a Raman-átmenetek

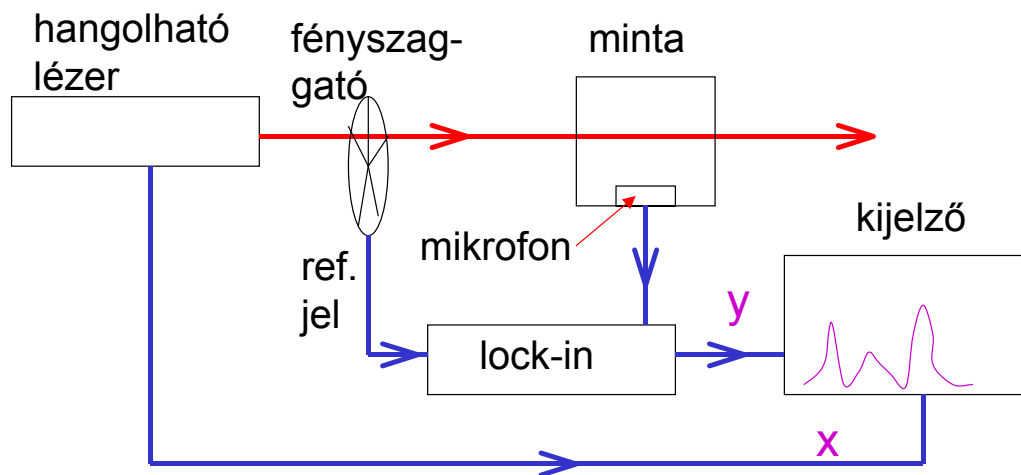
11.15. ábra. Kétatomos molekula Raman-spektruma

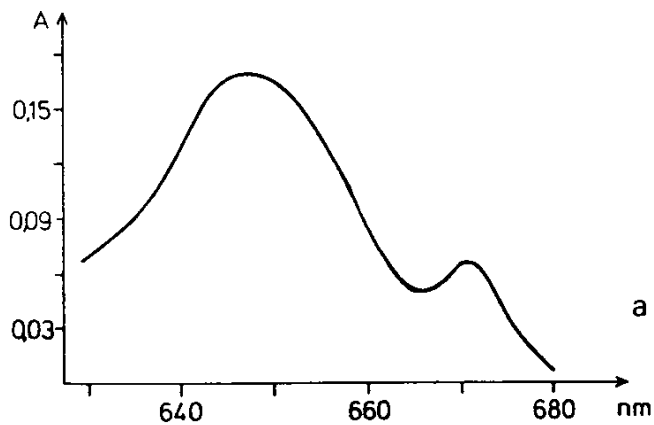
11.16. O_2 tiszta rotációs inverz Raman-spektruma

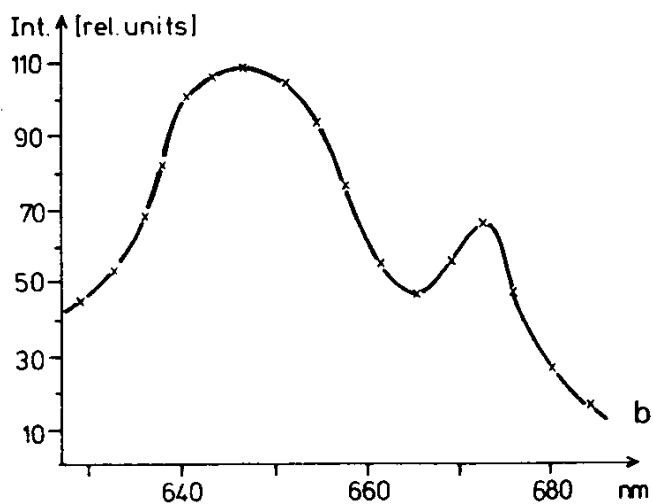
11.17. ábra. O_2 Q-ágának Raman-erősítési spektruma

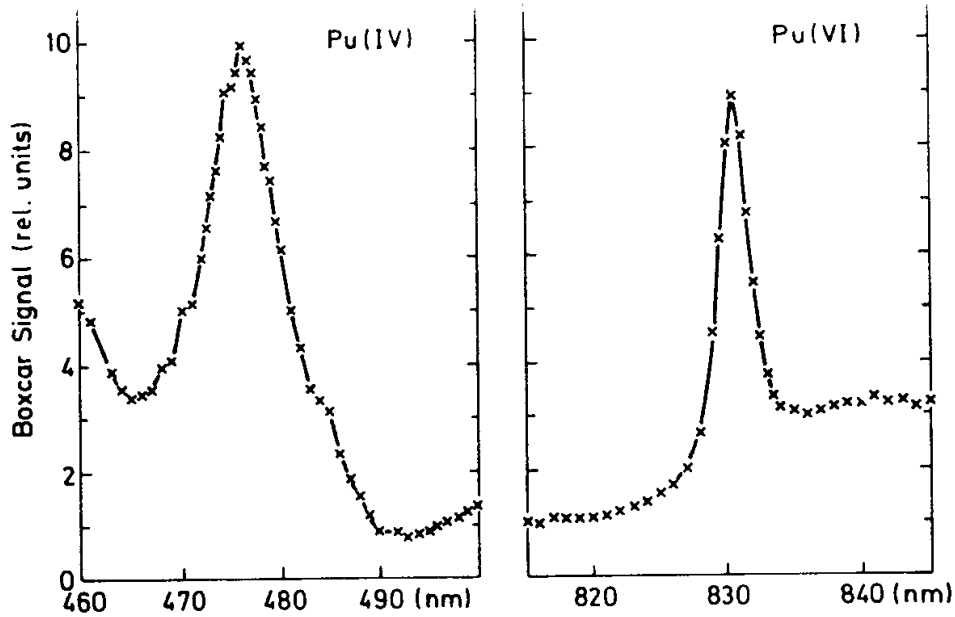
12.1. ábra. Fotoakusztikus spektrométer folytonos lézerrel

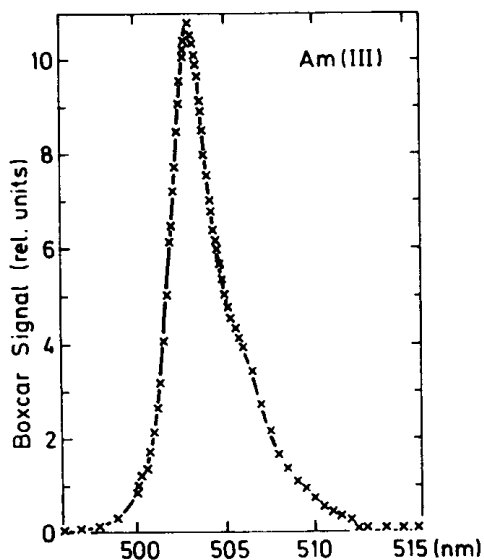
12.2. ábra. a) U(IV) vizes oldatának abszorpciós spektruma.
Konc.: $\sim 8 \cdot 10^{-3}$ mol/l

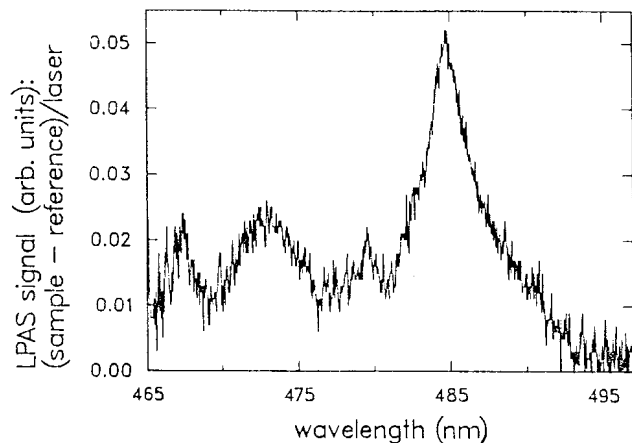
12.2. ábra. b) U(IV) vizes oldatának fotoakusztikus spektruma impulzus-festéklézerrel mérve.
Konc.: $\sim 8 \cdot 10^{-3}$ mol/l
Kimutatási határ $8 \cdot 10^{-7}$ mol/l

12.3. ábra. Pu(IV) Pu(VI) vizes oldatának fotoakusztikus spektruma impulzus-festéklézerrel mérve. Konc.: $2 \cdot 10^{-5}$ mol/l. Kimutatási határ $3 \cdot 10^{-8}$ mol/l, ill. $7 \cdot 10^{-8}$ mol/l.

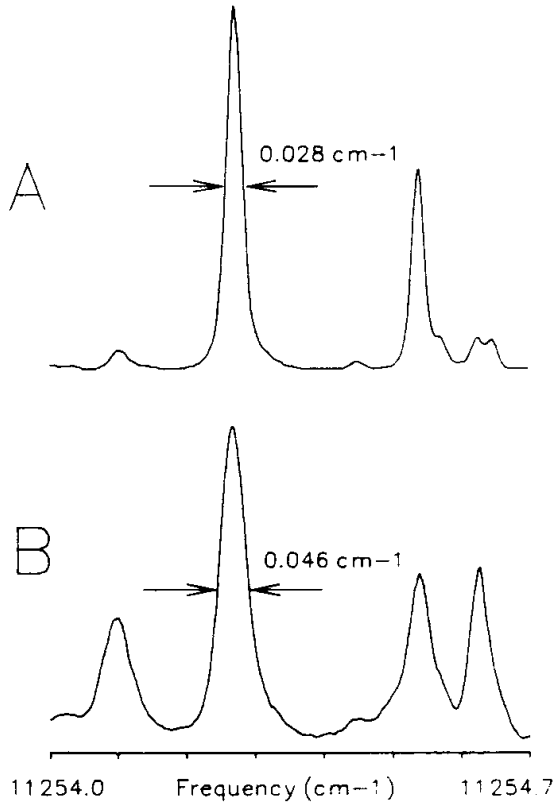

12.4. ábra. Am(III) vizes oldatának fotoakusztikus spektruma impulzus-festéklézerrel mérve. Konc.: $1,6 \cdot 10^{-5}$ mol/l. Kimutatási határ $2 \cdot 10^{-8}$ mol/l

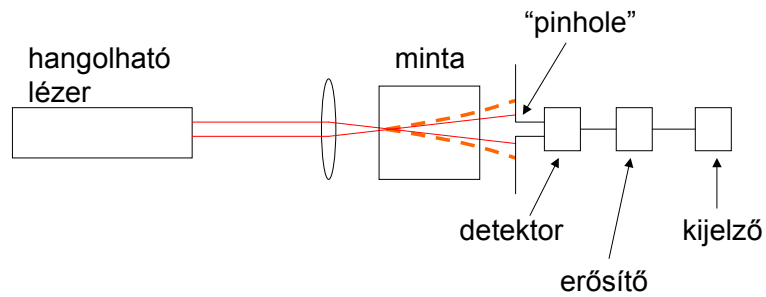

12.5. ábra. Am(III) vizes oldatának fotoakusztikus spektruma impulzus-festéklézerrel mérve. Konc.: $1,6 \cdot 10^{-5}$ mol/l. Kimutatási határ $2 \cdot 10^{-8}$ mol/l

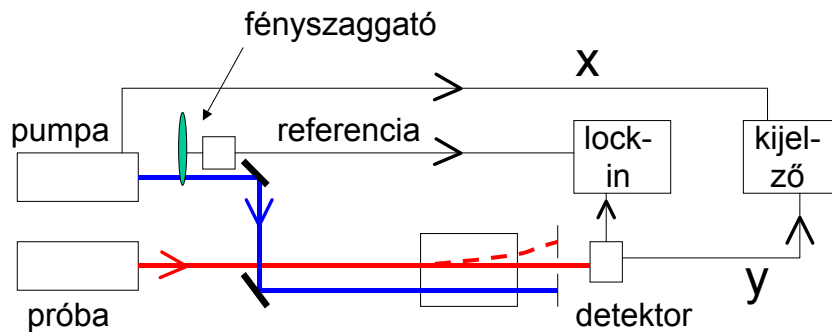

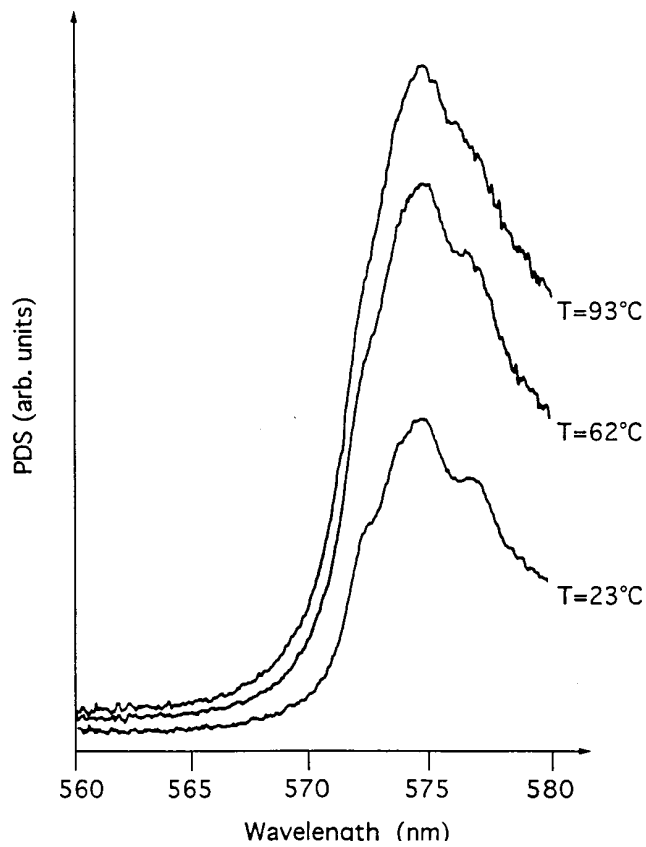
12.6. ábra. Metán nagyfelbontású fotoakusztikus spektrum-részlete
 A) 100 K-en
 B) 298 K-en

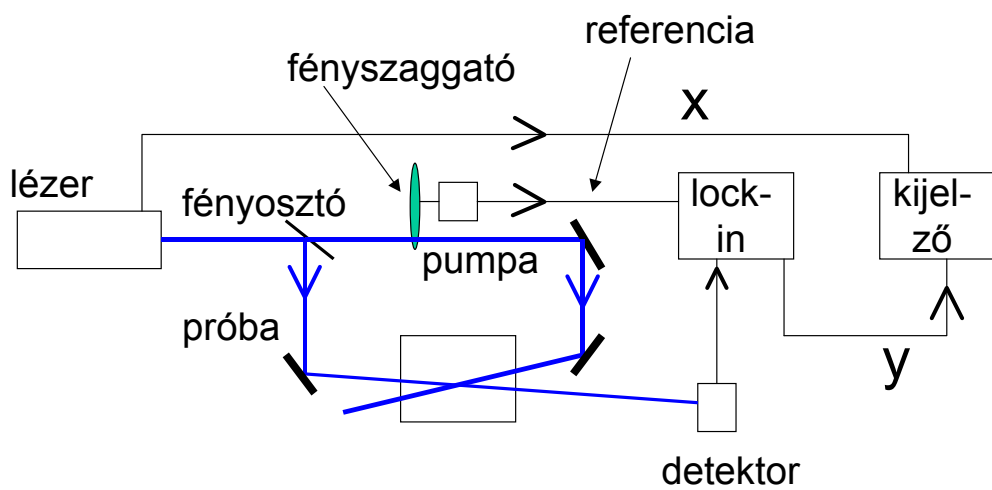
12.7. ábra. Termikus lencse spektrométer egy lézerrel

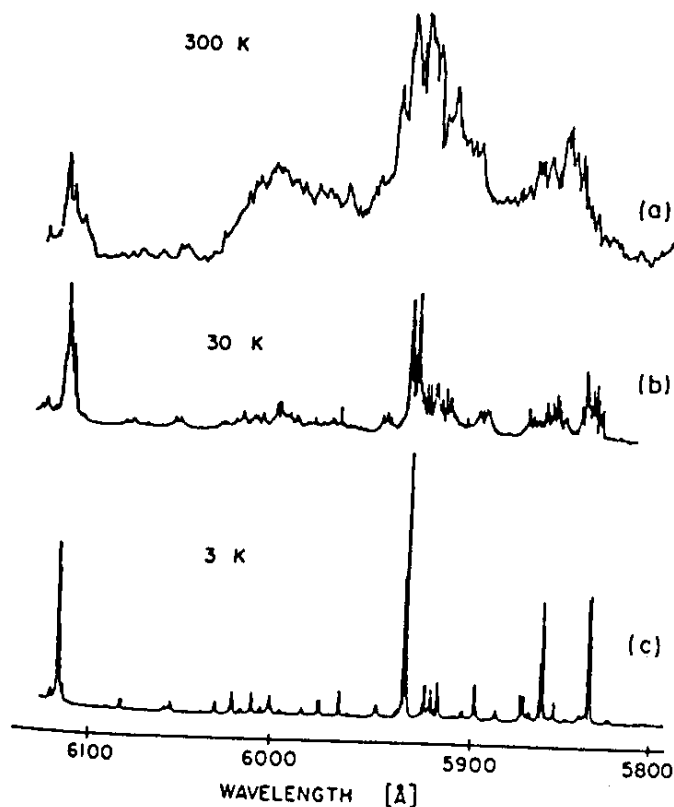
12.8. ábra. Termikus lencse spektrométer két lézerrel

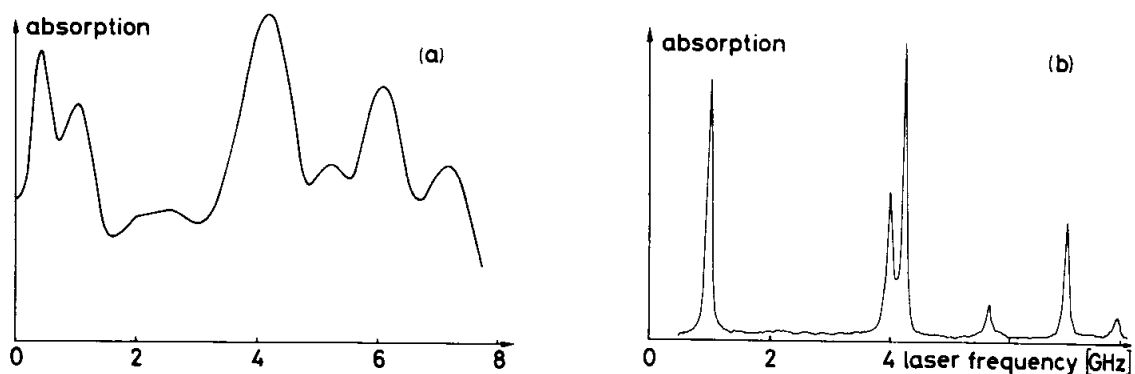
12.9. ábra. Nd(III) termikus lencse spektruma különböző hőmérsékleteken. Konc.: $1 \cdot 10^{-3}$ mol/l.

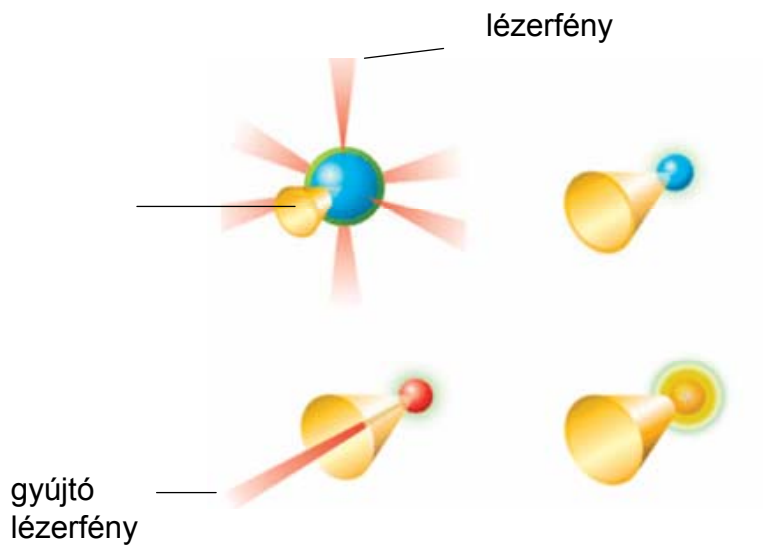
13.1. ábra. Telítési spektrométer

13.2. ábra. a) NO_2 fluoreszcencia-gerjesztési spektruma 300 K-en. Nyomás 0,04 torr. b): Tiszta NO_2 spektruma szuperszonikus molekulásugárban. c): Ugyanaz argon-vivőgázban (NO_2 tartalom: 5%)

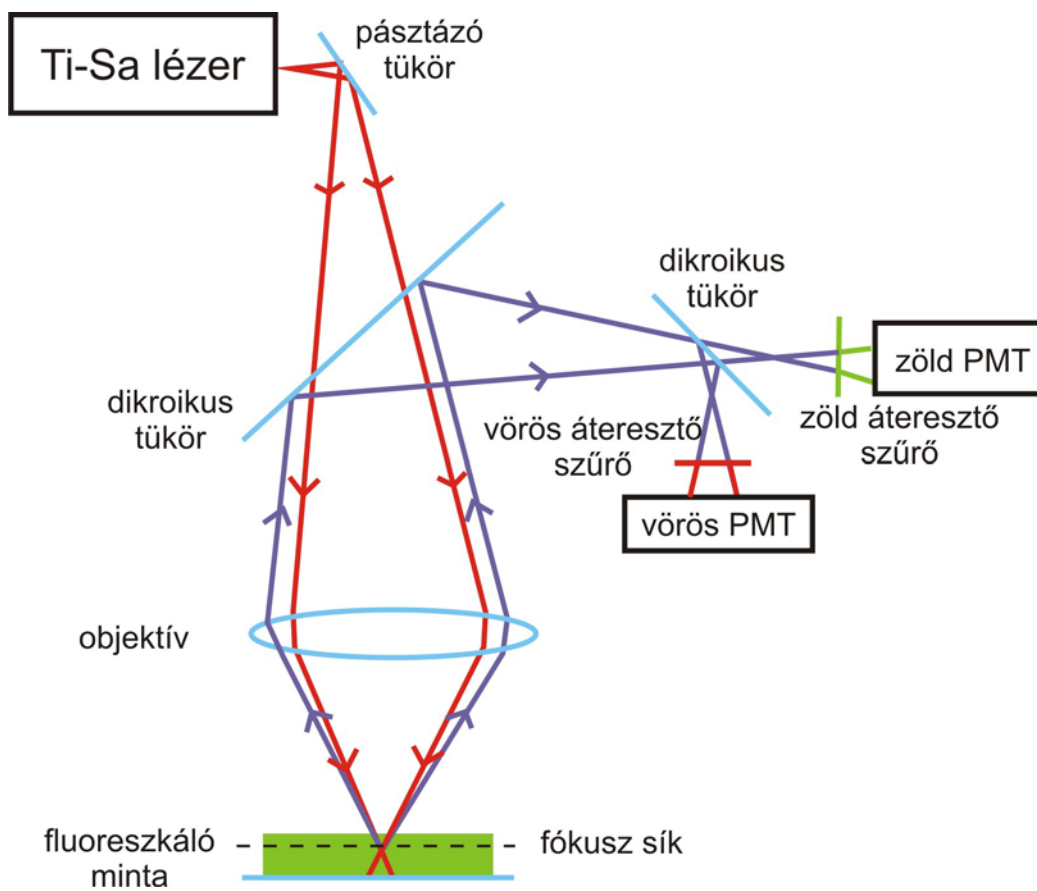

13.3. ábra. a) Cs_2 fluoreszcencia-gerjesztési spektruma gázcellában mérve b) Cs_2 fluoreszcencia-gerjesztési spektruma szuperszonikus molekulásugárban mérve

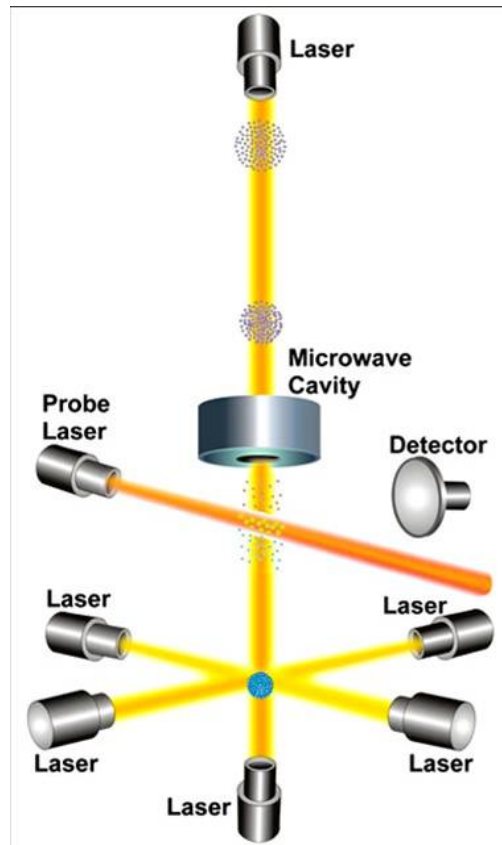

<http://news.bbc.co.uk/1/hi/sci/tech/6720449.stm>

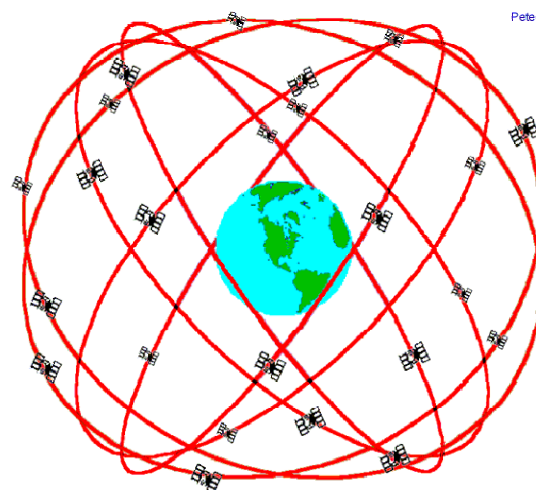
14.1. ábra. Lézeres magfúzió: deutérium-trícium kapszula robbanása

14.2. ábra. Két-foton mikroszkóp

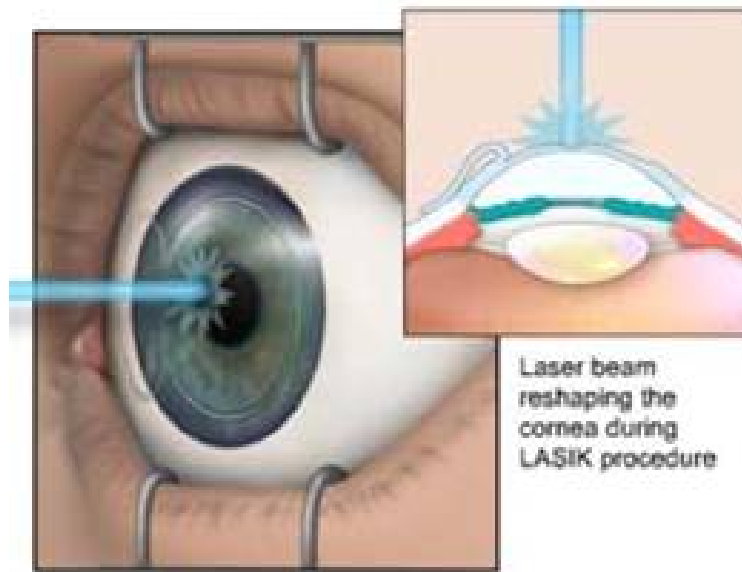

14.3. ábra. Lézeres hűtés. Minta: kisnyomású Cs-133-gőz

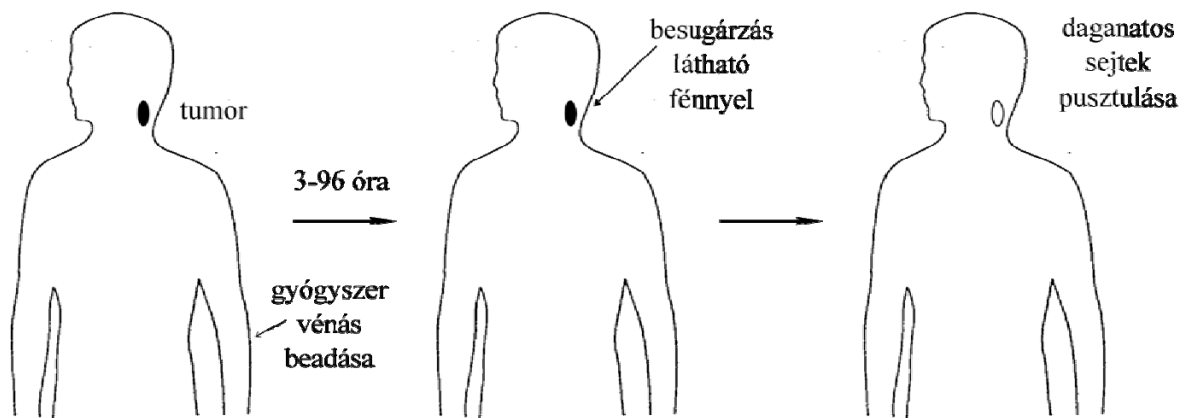

GPS Nominal Constellation
24 Satellites in 6 Orbital Planes
4 Satellites in each Plane
20,200 km Altitudes, 55 Degree Inclination

14.4. ábra. Globális helymeghatározó rendszer (GPS)

14.5. Lézeres szaruhártya-műtét (LASIK)

14.6. A fotodinamikus terápia sémája